

تلاشی در مسیر موفقیت

- دانلود گام به گام تمام دروس ✓
- دانلود آزمون های قلم چی و گاج + پاسخنامه ✓
- دانلود جزوه های آموزشی و شب امتحانی ✓
- دانلود نمونه سوالات امتحانی ✓
- مشاوره کنکور ✓
- فیلم های انگیزشی ✓

 www.ToranjBook.Net

 [ToranjBook_Net](https://t.me/ToranjBook_Net)

 [ToranjBook_Net](https://www.instagram.com/ToranjBook_Net)

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۰ آبان ۱۴۰۱

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توننده جانی، کورش داودی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، حمیدرضا سجودی، علی شهبازی، علیرضا عبدی، امیر محمودیان، اسماعیل میرزایی
اقتصاد	نسرین جعفری، مائده حسنی، سارا شریفی، مهدی ضیائی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سیدعلیرضا علویان، فرهاد علی نژاد، سجاد غلام پور، فرهاد فروزان کیا، مجتبی فرهادی، کاظم کاظمی، یاسین مهدیان
جامعه‌شناسی	ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، فاطمه صفری، ارغوان عبدالملکی، نگار غلامی
عربی زبان قرآن	نوید امساک، ولی برجی، بهروز حیدریکی، حسین رضایی، کاظم غلامی، مرتضی کاظم‌شیرودی، علی محسن‌زاده، سیدمحمدعلی مرتضوی، الهه مسیح‌خواه، سیده محیا مؤمنی، پیروز وجان
تاریخ و جغرافیا	علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، سیدعلیرضا علویان، علی محمد کریمی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی نژاد، علیرضا نصیری
روان‌شناسی	حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، مهسا عفتی، فرهاد علی نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
اقتصاد	مهدی ضیایی	سارا شریفی	فاطمه صفری	زهره قموشی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	یاسین مهدیان، سیدعلیرضا علویان، امیرحسین واحدی	فریبا رثوفی
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	فاطمه صفری	زهره قموشی
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	خدیجه
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	جنت‌علی پور
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی نژاد، امیرکیا باقری	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی نژاد، فاطمه صفری	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: مازیار شیروانی‌مقدم، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۲»

(معمد پیریایی)

احتمال باریدن باران را با $P(A)$ و احتمال نباریدن باران را $P(A')$ در نظر می‌گیریم:

$$\frac{P(A)}{P(A')} = \frac{3}{5} \Rightarrow P(A) = \frac{3}{5}P(A')$$

$$P(A') = 1 - P(A) = 1 - \frac{3}{5}P(A')$$

$$\Rightarrow P(A') + \frac{3}{5}P(A') = 1 \Rightarrow \frac{8}{5}P(A') = 1$$

$$\Rightarrow P(A') = \frac{5}{8}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۲- گزینه «۲»

(اسماعیل میرزایی)

تعداد اعضای فضای نمونه با توجه به خارج کردن ۳ کارت برابر است با:

$$n(S) = 24 - 3 = 21$$

از بین بقیه کارت‌ها (۲۱ کارت) ۹ کارت زوج و ۱۲ کارت فرد هستند. بنابراین:

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{9}{21} = \frac{3}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۳- گزینه «۱»

(امد رضا ذاکر زاده)

چون $A = \{2, 4, 6\}$ و $B = \{2, 6\}$ و $C = \{2, 3, 5\}$ و پیشامد مطلوب مسئله $(A \cup B) - C$ است، پس:

$$(A \cup B) - C = \{2, 3, 4, 6\} - \{2, 3, 5\} = \{4, 6\}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۴- گزینه «۳»

(علی شهبازی)

برای آن که مجموع سه تاس مضرب ۸ باشد، باید مجموعشان ۸ یا ۱۶ باشد.

تعداد حالت	مجموع ۲ تاس دیگر	تاس اول
۶	۷	۱
۵	۶	۲
۴	۵	۳
۳	۴	۴
۲	۳	۵
۱	۲	۶
۱	۱۲	۴
۲	۱۱	۵
۳	۱۰	۶
۲۷	—	مجموع حالات

$$\Rightarrow n(A) = 27$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۵- گزینه «۱»

(معمد ابراهیم توزنده‌جانی)

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^5$$

تعداد حالاتی که یک فرزند دختر و ۴ فرزند پسر باشد، به صورت زیر است:

$$A = \{(پ, پ, پ, پ, پ), (پ, پ, پ, پ, د), (پ, پ, پ, د, پ), (پ, پ, د, پ, پ), (پ, د, پ, پ, پ)\}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{5}{32}$$

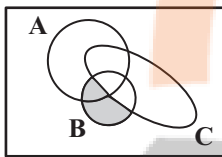
(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۶- گزینه «۴»

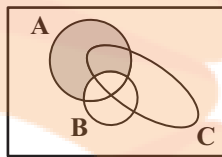
(علی شهبازی)

دو پیشامد را ناسازگار گوئیم هرگاه اشتراکشان تهی باشد.

در بین گزینه‌های داده شده، فقط پیشامدهای گزینه «۴»، اشتراکشان تهی می‌شود:

$$B \cap C' = B - C$$

$$A - B$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۷- گزینه «۳»

(معمد ابراهیم توزنده‌جانی)

فضای نمونه‌ای آزمایش $6 \times 6 = 36$ عضو دارد و پیشامد مطلوب به شکل زیر است:

$$A = \{(1, 4), (1, 5), (1, 6), (2, 5), (2, 6), (3, 6), (4, 1), (5, 1), (5, 2), (6, 1), (6, 2), (6, 3)\}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{12}{36} = \frac{1}{3}$$

بنابراین:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۸- گزینه «۱»

(اسماعیل میرزایی)

ابتدا تعداد اعضای فضای نمونه را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

$$A = \{(2, 2), (1, 3), (3, 1), (4, 4), (2, 6), (6, 2), (3, 5), (5, 3)\}$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{8}{36} = \frac{2}{9}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۹- گزینه «۳»

(معمد ابراهیم توزنده‌جانی)

حالاتی که مطلوب این مسئله نیستند را حساب می‌کنیم:

$$1- \text{سه مهره از سه رنگ مختلف باشند} = \binom{6}{1} \binom{4}{1} \binom{5}{1} = 120$$

$$2- \text{سه مهره از یک رنگ باشند} = \binom{5}{3} + \binom{4}{3} + \binom{6}{3} = 34$$

اگر A' پیشامد متمم پیشامد خواسته شده باشد، داریم:

$$n(A') = 120 + 34 = 154, \quad n(S) = \binom{15}{3} = 455$$

$$\Rightarrow P(A) = 1 - \frac{154}{455} = \frac{43}{65}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

(اسماعیل میرزایی)

۱۴- گزینه «۱»

$$f(x) = 3(x-2)^2 + m \Rightarrow \text{رأس سهمی } S = (2, m)$$

$$\left. \begin{aligned} y = -4 \text{ مماس بر رأس سهمی} \\ y = m \text{ خط مماس بر رأس سهمی} \end{aligned} \right\} \Rightarrow m = -4$$

$$\Rightarrow f(x) = 3(x-2)^2 - 4 \Rightarrow f(x) = 3(x^2 - 4x + 4) - 4 \\ = 3x^2 - 12x + 8$$

محل برخورد تابع درجه دو $f(x)$ با محور x ها از حل معادله $f(x) = 0$ به دست می آید که اگر این سهمی محور x ها را در دو نقطه قطع کند مجموع طول نقاط برخورد برابر $-\frac{b}{a}$ است.

$$f(x) = 0 \Rightarrow 3x^2 - 12x + 8 = 0$$

$$\Delta > 0 \Rightarrow -\frac{-12}{3} = 4 = \text{مجموع طول نقاط برخورد}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(امیر مضموریان)

۱۵- گزینه «۲»

هزینه - درآمد = سود

$$\text{سود} = x(15000 - 2x) - ax = -2x^2 + (15000 - a)x$$

$$\text{ماکزیمم سود} = \frac{-\Delta}{4a} = \frac{4ac - b^2}{4a} = \frac{-b^2}{4a} = \frac{-(15000 - a)^2}{-8}$$

$$= \frac{(15000 - a)^2}{8} = 1250000 \Rightarrow (15000 - a)^2 = 1000000$$

$$\Rightarrow 15000 - a = 10000 \Rightarrow a = 5000$$

$$\text{تابع سود} = -2x^2 + 10000x \xrightarrow{x=10000}$$

$$\text{تابع سود} = -2(10000)^2 + 10000(10000)$$

$$= -20000000 + 100000000 = 80000000 = 8 \text{ میلیون تومان}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(مهمبر ابراهیم تونزه پانی)

۱۶- گزینه «۳»

چون f تابع ثابت است، پس:

$$f(5) = 3 \text{ و چون } g \text{ تابع همانی است، پس } g(3) = 3$$

$$4f(5) - 5g(3) = 12 - 15 = -3$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

(اسماعیل میرزایی)

۱۷- گزینه «۴»

عرض از مبدأ سهمی برابر -2 است. بنابراین:

$$x = 0 \Rightarrow y = -2 \Rightarrow -3\left(\frac{0}{2}\right)^2 + \left(b + \frac{c}{2}\right)(0) + c = -2 \Rightarrow c = -2$$

$$x = \frac{-B}{2A} = \frac{B+b+\frac{c}{2}}{A=-3} = \frac{b + \left(\frac{-2}{2}\right)}{2(-3)} = 1$$

(ابوالفضل بهاری)

۱۰- گزینه «۳»

ابتدا تعداد اعضای S را به دست می آوریم:

$$n(S) = 8!$$

اگر هم گروهی‌ها در کنار یکدیگر قرار گیرند، طبق جایگشت 4 بسته داریم:

$$\boxed{A B C D E F G H} \Rightarrow 4!$$

↓ ↓ ↓ ↓
ایسته ایسته ایسته ایسته

هم گروهی‌ها در هر بسته می‌توانند با یکدیگر جابه‌جایی داشته باشند، بنابراین:

$$n(A) = 4! \times 2! \times 2! \times 2! \times 2! \Rightarrow n(A) = 4! \times 2^4 = 24 \times 16$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{24 \times 16}{8!} = \frac{24 \times 16}{8 \times 7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1} = \frac{1}{105}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

ریاضی و آمار (۱) و (۲)

(مهمبر بهاری)

۱۱- گزینه «۴»

بیشترین مقدار تابع درجه دوم $f(x) = ax^2 + bx + c$ (به شرط $a < 0$)

به‌زای $x = -\frac{b}{2a}$ به دست می‌آید. بنابراین:

$$x = -\frac{6}{2 \times (-3)} = \frac{-6}{-6} = 1$$

$$\Rightarrow f(1) = -3 \times (1)^2 + 6(1) - 1 = 2$$

بیشترین مقدار تابع برابر ۲ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(علیرضا عبیدی)

۱۲- گزینه «۲»

$$\begin{cases} f(x) = x^2 + ax + 1 \\ f(2) = 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{تابع از نقطه } (2, 3) \text{ می‌گذرد}$$

$$f(2) = 2^2 + 2a + 1 = 3 \Rightarrow 2a + 5 = 3$$

$$\Rightarrow 2a = 3 - 5 \Rightarrow 2a = -2 \Rightarrow a = -1$$

حالا $a = -1$ را در ضابطه تابع قرار می‌دهیم و بعد $f(1)$ را به دست می‌آوریم:

$$a = -1 \Rightarrow f(x) = x^2 - x + 1$$

$$f(1) = 1^2 - 1 + 1 = 1 - 1 + 1 = 1 \Rightarrow f(1) = 1$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(امیر زانروز)

۱۳- گزینه «۴»

مختصات نقطه داده شده در شکل را در معادله سهمی قرار می‌دهیم:

$$y = -x^2 + 7x + k \xrightarrow{x=3, y=2} 2 = -9 + 21 + k \Rightarrow k = -10$$

$$y = -x^2 + 7x - 10 \Rightarrow x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-7}{2(-1)} = \frac{7}{2}$$

$$\Rightarrow y_s = -\left(\frac{7}{2}\right)^2 + 7\left(\frac{7}{2}\right) - 10 = -\frac{49}{4} + \frac{49}{2} - 10$$

$$= \frac{-49 + 98 - 40}{4} = \frac{9}{4} = 2\frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

اقتصاد

(مهری ضیائی)

۲۱- گزینه «۴»

هزینه فرصت تولید زیتون در کشور امارات، (۵ تن خرما) از هزینه فرصت تولید زیتون در کشور قطر (۷ تن خرما) کمتر است، از طرفی کشور قطر (بر اساس مقادیر یکسانی از منابع تولید) نمی تواند به زیادی کشور امارات، زیتون تولید کند. در نتیجه کشور امارات در تولید زیتون در مقایسه با کشور قطر، مزیت مطلق دارد.

از طرفی کشور قطر می تواند ۵ تن خرما تولید کند و کشور امارات، ۳ تن. هم چنین کشور قطر می تواند خرماهایی با هزینه فرصت کمتری نسبت به کشور امارات تولید کند. در نتیجه کشور قطر در تولید خرما مزیت مطلق دارد. پس کشور امارات باید به تولید زیتون در داخل بپردازد و خرما را مورد نیاز خود را از کشور قطر وارد کند و کشور قطر نیز باید به تولید خرما در داخل بپردازد و زیتون مورد نیاز خود را از کشور امارات وارد کند.

(اقتصاد، تهارت بین الملل، صفحه ۷۹)

(مانده هستی)

۲۲- گزینه «۲»

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: مالیات بر ارث، مهم ترین نوع مالیات بر دارایی است و مهم ترین نوع مالیات، مالیات بر درآمد اشخاص می باشد.

گزینه «۳»: مالیات بر ارزش افزوده، چند مرحله ای است و در هر یک از مراحل تولید و تکمیل تا مصرف نهایی بر حسب ارزش افزوده گرفته می شود. مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می دهد و از مالیات ستانی مضاعف جلوگیری می کند، چرا که مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می شود. به عبارت دیگر، کالا و خدمات واسطه ای از پرداخت مالیات معاف می شوند.

گزینه «۴»: اگرچه مالیات بر مصرف نهایتاً توسط مصرف کننده نهایی پرداخت می شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه های ۶۱ تا ۶۳)

(کتاب آبی)

۲۳- گزینه «۲»

(۱) درآمد / (۲) مالیات / (۳) پرداخت های عوامل تولید / (۴) درآمد خانوار
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه ۶۵)

(نسرین جعفری)

۲۴- گزینه «۲»

= اعتبار مالیات بر ارزش افزوده هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبل
مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم
=> ۱,۰۰۰

= مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم
نرخ مالیات بر ارزش افزوده X ارزش تولید محصول در مرحله دوم

$$\Rightarrow \frac{b-1}{6} = 1 \Rightarrow b = 7$$

$$\Rightarrow y = -3x^2 + (7 + \frac{-2}{2})x + (-2) \Rightarrow y = -3x^2 + 6x - 2$$

$$y_{\text{س}} = -3(1)^2 + 6(1) - 2 = -3 + 6 - 2 = 1$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه های ۶۳ تا ۷۰)

۱۸- گزینه «۳»

(اسماعیل میرزایی)

$$f(3x^2 - 1) = 3f(x) + 1 \Rightarrow c = 3c + 1 \Rightarrow c - 3c = 1$$

$$\Rightarrow -2c = 1 \Rightarrow c = -\frac{1}{2}$$

خواسته مسئله برابر است با:

$$\Rightarrow \frac{f(-1) \times f(1)}{f(-2) + f(2)} = \frac{(-\frac{1}{2}) \times (-\frac{1}{2})}{(-\frac{1}{2}) + (-\frac{1}{2})} = \frac{\frac{1}{4}}{-1} = -\frac{1}{4}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۲۵ تا ۳۳)

۱۹- گزینه «۴»

(اسماعیل میرزایی)

$$\begin{cases} 2a - 1 = 0 \Rightarrow 2a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{2} \\ b = 0 \\ c = 1 \\ d + c = 0 \Rightarrow d + 1 = 0 \Rightarrow d = -1 \end{cases}$$

$$f(\frac{1}{2}) = -f(x) + 1 = k \Rightarrow k = -k + 1 \Rightarrow 2k = 1 \Rightarrow k = \frac{1}{2}$$

$$\frac{k \times d}{k + b - c} = \frac{\frac{1}{2} \times (-1)}{\frac{1}{2} - 1 - 1} = \frac{-\frac{1}{2}}{-\frac{3}{2}} = +\frac{1}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۲۵ تا ۳۳)

۲۰- گزینه «۱»

(مهمر بعیرایی)

با توجه به ضابطه ها و شرط دامنه هر ضابطه داریم:

$$\frac{f(1)=5}{\text{ضابطه بالایی}} \rightarrow 2(1) + b = 5 \Rightarrow b = 3$$

$$\frac{f(-1)=-5 \text{ و } b=3}{\text{ضابطه پائینی}} \rightarrow 3(-1) + a = -5 \Rightarrow a = -2$$

$$\Rightarrow f(b) + f(a) = f(3) + f(-2) = \underbrace{2 \times 3 + 3}_{\text{ضابطه بالایی}} + \underbrace{3 \times (-2) - 2}_{\text{ضابطه پائینی}} = 9 - 8 = 1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه های ۲۵ تا ۳۳)

۲۷- گزینه «۳» (سارا شریفی)
گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی با کشورهای که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.
(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۴)

۲۸- گزینه «۱» (سارا شریفی)
الف) مالیات بر بطری‌ها و قوطی‌های پلاستیکی منجر به افزایش قیمت آن‌ها می‌شود و این افزایش قیمت منجر به کاهش تقاضا و مصرف آن‌ها می‌شود. از طرف دیگر این مالیات به‌عنوان یکی از هزینه‌های تولید بنگاه است و افزایش هزینه تولید، منجر به کاهش تولید و در نتیجه دلسرد شدن از فعالیت اقتصادی می‌شود.
ب) افزایش مالیات شرکت‌ها منجر به افزایش هزینه‌های شرکت می‌شود و در نتیجه باعث کاهش تولید و دلسرد شدن از فعالیت اقتصادی بنگاه می‌شود.
ج) با حذف مالیات بر فروش خودروهای جدید، بنگاه‌ها تشویق می‌شوند خودروهای بیشتری بفروشند.
د) موارد ذکر شده در صورت سؤال به ترتیب به مالیات بر دارایی، مالیات بر مصرف و مالیات بر درآمد اشاره دارد.
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه ۶۳)

۲۹- گزینه «۴» (سارا شریفی)
الف) صادرات کالاها به تولیدکنندگان اجازه می‌دهد تا محصولات خود را در بازارهای بزرگتری به فروش برسانند و به منظور رقابت با تولیدکنندگان دیگر، به تلاش بیشتر برای تولید بهتر و کارآمدتر وادار شوند.
ب) اگر اصل مزیت‌های مطلق و نسبی رعایت نشود، اولاً از منابع و سرمایه‌ها به بهترین نحو ممکن استفاده نمی‌شود که به نوعی هدررفت آن‌ها محسوب می‌شود، ثانیاً با تولید محصولات کمتر و بی‌کیفیت‌تر، رفاه جامعه کاهش می‌یابد.
ج) جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت خودکفایی در برخی از تولیدات داخلی و عدم وابستگی برای تأمین آنها از خارج تأکید کنند.
(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۵)

۳۰- گزینه «۳» (مهرداد ضیائی)
الف) دولت با تعریف و اجرای حقوق مالکیت، امنیت خرید و فروش و مبادلات را بهبود می‌بخشد. دولت اجازه نمی‌دهد تا زمانی که فروشنده اثبات نکند که مالک واقعی چیزی است، آن را بفروشد.
ب) این دارایی‌ها، به نسل بعد نیز تعلق دارد و اگر با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی‌های دیگری خلق نشود و صرفاً صرف هزینه‌های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، نسل بعد، ما را نخواهد بخشید.
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه‌های ۵۸، ۶۴ و ۶۵)

$\frac{10}{100} \times$ ارزش تولید محصول در مرحله دوم = ۱,۰۰۰ ⇒
 $\frac{1,000 \times 100}{10} = 10,000$ ⇒ ارزش تولید محصول در مرحله دوم =
قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده در مرحله دوم
 $= 10,000 + 1,000 = 11,000$
مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله چهارم
 $50,000 \times \frac{10}{100} = 5,000$
= اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل از مرحله چهارم مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم = ۴,۰۰۰
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیوست، صفحه ۶۳)

۲۵- گزینه «۱» (مهرداد ضیائی)
الف) گاهی دولت‌ها برای حمایت از صنایع داخلی خود و کاهش وابستگی اقتصادی به کشورهای دیگر، تعرفه‌های گوناگونی بر واردات برخی از کالاها وضع می‌کنند و گاهی در جهت گسترش روابط اقتصادی با کشورهای که دیدگاه‌های نزدیک سیاسی با یکدیگر دارند، پیمان‌های تجاری وضع می‌کنند و تعرفه‌ها را کاهش می‌دهند.
ب) در اواخر قرن هجدهم و اوایل قرن نوزدهم، کشورهای آلمان و اروپای شرقی و ایالات متحده در جهت تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود، تعرفه‌های حمایتی متعددی بر کالاهای وارداتی وضع کردند.
ج) ایالات متحده در دهه ۷۰ قرن بیستم نیز مجدداً به سیاست‌های حمایت‌گرایانه در مقابل تجارت آزاد روی آورد.
(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۴)

۲۶- گزینه «۴» (مانند حسینی)
الف) آنچه پشت سر امضای پیمان‌های تجاری بین‌المللی و یا نقض آن‌ها بوده است، همان «منافع ملی کشورها» است.
ب) زندگی عموم انسان‌ها در جامعه شهری به خاطر تخصص‌گرایی و تولید براساس مزیت، اقتصادی تک محصولی است.
ج) در صورتی یک کشور می‌تواند به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک‌تر شود که:
- راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را گوناگون کند.
- از وضعیت تک‌محصولی فاصله بگیرد.
- با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی را در داخل کشور فراهم کند.
- به علم و فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان توجه بیشتری داشته باشد.
(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۴ و ۷۶)

روان‌شناسی

۳۱- گزینه «۳»

(مهسا عفتی)

توجه با تمرکز متفاوت است. اگر توجه مداوم و پایدار باشد، در آن صورت با تمرکز مواجه هستیم. اغلب به دلیل ارتباط نزدیک میان دو مفهوم توجه و تمرکز، همه افراد قادر به تفکیک آن دو نیستند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۳)

۳۲- گزینه «۲»

(مهسا عفتی)

به توانایی فرد برای یافتن محرک هدف در یک دوره زمانی طولانی، گوش به زنگی می‌گویند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۸)

۳۳- گزینه «۱»

(مهروی باهری)

استفاده از چند حس برای یک فعالیت موجب بهتر عمل کردن «توجه» می‌شود. استفاده از یک حس برای چند فعالیت موجب آسیب رسیدن به توجه فرد شده و در این صورت فرد با «توجه پراکنده» مواجه می‌شود. در گزینه‌های «۲» و «۳» یک حس برای دو فعالیت استفاده شده است و در گزینه‌های «۱» و «۴» دو حس برای دو فعالیت استفاده شده است که موجب سهولت انجام این دو تکلیف می‌شود. همچنین در صورت شباهت بیشتر تکالیف، دشواری کمتر آن‌ها و مهارت بیشتر فرد در انجام آن‌ها، اثر منفی توجه تقسیم شده کاهش پیدا می‌کند. در مثال گزینه «۱» مهارت مورد نیاز بیشتر و دشواری انجام تکالیف کمتر از گزینه «۴» است و در نتیجه، انجام همزمان آن‌ها ساده‌تر است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۳۴- گزینه «۳»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

فرایند انتخاب یک محرک از بین محرک‌های حسی مختلف را توجه می‌نامند. توجه با تمرکز متفاوت است؛ اگر توجه مداوم و پایدار باشد؛ در آن صورت با تمرکز مواجه‌ایم.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مطابق صورت سؤال می‌شود در این فرایند تمرکز ندارد، اما توجه در او شکل گرفته است؛ بنابراین حواس او به وسیله محرک تحریک شده است.

گزینه «۲»: مطابق صورت سؤال آرمان به محرک بی‌توجه بوده است؛ بنابراین این محرک را اصلاً انتخاب نکرده است.

گزینه «۳»: می‌شود هر چند به این محرک توجه کرده، اما توجه او مداوم و پایدار نبوده و به صورت گذرا و بی‌ثبات بوده است و بنابراین، تمرکز در او شکل نگرفته است.

گزینه «۴»: مطابق صورت سؤال آرمان به محرک بی‌توجه بوده است و تمرکز مرحله بعد از توجه است و بنابراین، در او تمرکزی هم رخ نداده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۳)

۳۵- گزینه «۳»

(مهروی باهری)

محرک هدف در مثال صورت سؤال «حضور پلیس راهنمایی- رانندگی» است و راننده با «کاهش سرعت خودرو» حضور محرک را گزارش می‌دهد. زمانی که محرک در غیاب آن (عدم حضور پلیس راهنمایی) گزارش شود، (سرعت کاهش پیدا کند) حالت «هشدار کاذب» محقق شده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

۳۶- گزینه «۱»

(همیدرضا تولگی)

به ترتیب ترشح دوپامین و سروتونین به عامل فیزیولوژیکی، نوشته بدون عکس و مثال به عامل یکنواختی و ثبات نسبی محرک و دیدن مطالب از زوایای متنوع به جلوگیری از بروز آشنایی نسبی اشاره دارند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۳۷- گزینه «۲»

(فرهاد علی‌نژاد)

محرومیت حسی آزارنده است، اما درگیری حواس با محرک‌های متنوع و مطلوب لذت‌بخش است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۱)

۳۸- گزینه «۳»

(همیدرضا تولگی)

گوش دادن به موسیقی، گوش دادن به حرف شخص دیگر و دیدن تلویزیون نشان‌دهنده احساس هستند؛ اما صحبت درباره مسائل نیازمند شکل‌گیری ادراک و حافظه است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۳۹- گزینه «۲»

(فرهاد علی‌نژاد)

الف) عملکرد ضعیف در آزمون‌های قبل، میزان انگیزتگی ذهنی (روان‌شناختی) دانش‌آموز را در مواجهه با سؤالات درس روان‌شناسی، کاهش داده است. (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

ب) نوشتن کلمات با رنگ‌های متمایز، مانع تأثیر «یکنواختی و ثبات نسبی» می‌شود و از سوی دیگر، باعث بالارفتن «تغییرات درونی محرک» می‌شود بنابراین، تمرکز را افزایش می‌دهد. (رد گزینه ۳)

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۴۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

آزمودنی ۳۴ مرتبه دیدن محرک را اعلام کرده است؛ از این ۳۴ مرتبه، ۸ مرتبه هشدار کاذب بوده است، یعنی محرک وجود نداشته ولی آزمودنی ادراک آن را اعلام کرده است؛ پس تعداد تصمیم‌های درست آزمودنی برابر است با: $(۲۶ = ۳۴ - ۸)$ در نتیجه ۴ مورد از محرک‌ها ردیابی نشده‌اند.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

اقتصاد

۴۱- گزینه «۳»

کشور A در تولید برنج مزیت مطلق دارد. (این کالا را ارزان تر از سایر کشورها تولید می کند.)
کشور C در تولید گندم مزیت مطلق دارد. (این کالا را ارزان تر از سایر کشورها تولید می کند.)
بهتر است هر کشور در محصولی که مزیت دارد، تخصص و تمرکز یابد و سایر محصولات را از یکدیگر بگیرند. با این تقسیم کار، رفاه مردم دو کشور و مجموع تولیدات جهان افزایش می یابد.

بهتر است کشور A، برنج را در داخل تولید کند و گندم مورد نیاز خود را از کشور C وارد کند.
ملاحظه می شود که کشور B در تولید برنج و گندم نسبت به کشورهای A و C مزیت اقتصادی ندارد؛ یعنی هیچ یک از دو کالا را به صرفه تولید نمی کند. اقتصاددانان در این حالت از مفهوم مزیت نسبی استفاده می کنند:
هر چند کشور B در برنج و گندم نسبت به دیگر کشورها مزیت مطلق ندارد اما در کشور خود گندم را ارزان تر از برنج تولید می کند و لذا در تولید گندم مزیت نسبی دارد. بنابراین باید در تولید گندم متمرکز شود و برنج مورد نیاز خود را از کشور A وارد کند.

(اقتصاد، تهارت بین الملل، صفحه های ۷۱ و ۷۲)

۴۲- گزینه «۴»

مرحله ۱	مرحله ۲	مرحله ۳	مراحل
$100 + (100 \times \frac{10}{100}) = 110$	$180 + (180 \times \frac{10}{100}) = 198$	$300 + (300 \times \frac{10}{100}) = 330$	قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده
$100 \times \frac{10}{100} = 10$	$180 \times \frac{10}{100} = 18$	$300 \times \frac{10}{100} = 30$	مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده
—	۱۰	۱۸	اعتبار مالیات بر ارزش افزوده هایی که در مرحله قبل پرداخت شده
۱۰	$18 - 10 = 8$	$30 - 18 = 12$	مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده
$10 + 8 + 12 = 30$			مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۳)

۴۳- گزینه «۳»

الف) مونتاژ کالای کره ای در کشور اندونزی ← یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها
ب) واردات انبه از کشور پاکستان به ایران ← تفاوت های اقلیمی و آب و هوایی
ج) صادرات واکسن کرونا از آمریکا به مکزیک ← یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری

(اقتصاد، تهارت بین الملل، صفحه ۷۰)

۴۴- گزینه «۲»

تشریح موارد نادرست:

ب) تعرفه های گمرکی به جز اینکه یکی از راه های درآمدزایی دولت ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می شوند.
ج) انواع عوارض درج شده در قبض های شهرداری، مالیات تلقی می شود. شهرداری در مقابل خدماتی که ارائه می کند، وجوهی مانند عوارض خودرو یا عوارض نوسازی و دفع پسماند دریافت می کند. عوارض خودرو از انواع مالیات غیرمستقیم است.
د) حقوق و عوارض گمرکی ممکن است براساس قیمت و ارزش کالاها یا براساس ویژگی ها و مشخصات آن ها (مانند حجم، وزن و ...) تعیین و دریافت شوند.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه های ۶۱ تا ۶۳)

۴۵- گزینه «۳»

الف) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین المللی پول بود.
ب) همچنین در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به نام قرارداد «گات» مشهور شد.
ج) آمریکا، کانادا و مکزیک در سال ۱۹۹۲، پیمان تجارت آزاد، مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند.

(اقتصاد، تهارت بین الملل، صفحه ۷۴)

۴۶- گزینه «۲»

الف) صحیح است.
ب) نادرست است. وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (نفت، انرژی هسته ای و انرژی های نو)، صنایع نظامی و دفاعی می تواند موجب بهانه جویی و سلطه دشمن یا رقیب و ضعف و وابستگی کشور شود.
ج) نادرست است. زندگی عموم انسان ها در جامعه شهری به خاطر تخصص گرایی و تولید براساس مزیت، اقتصادی تک محصولی است.
د) صحیح است.
ه) صحیح است.

(اقتصاد، تهارت بین الملل، صفحه های ۷۵، ۷۶ و ۷۸)

علوم و فنون ادبی (۳) و (۱)

۵۱- گزینه «۳»
(مجتبی فرهادی)
قالب عمده شعر این دوره قصیده است؛ قالب‌های مسمط، ترجیع‌بند و مثنوی به تدریج در این دوره شکل گرفتند و قالب غزل در اواخر این دوره رشد یافت.
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۳)

۵۲- گزینه «۴»
(مجتبی فرهادی)
متن از مقدمه شاهنامه ابومنصوری انتخاب شده است که از نمونه نثرهای «دوره سامانی» است و از ویژگی‌های متن می‌توان به «لغات کم‌کاربرد فارسی (گروگان در معنای چیزی که به گرو گذارند)؛ کوتاهی جملات؛ ایجاز و اختصار در لفظ و معنا» اشاره کرد، درحالی‌که «افزایش کاربرد لغات عربی» از ویژگی‌های مربوط به سبک دوره غزنوی و سلجوقی است و در این متن دیده نمی‌شود.
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۵۳- گزینه «۴»
(فرهاد فرورزان‌کیا)
ردیف این بیت (برنتابد بیش از این)، ردیفی بسیار طولانی است. این ویژگی، با قافیه و ردیف بسیار ساده در سبک خراسانی در تضاد است. بیت، سروده خاقانی است.
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ویژگی زبانی سبک خراسانی: تفاوت تلفظ برخی از کلمات نسبت به امروز (اوقنادن) - ضمناً توجه کنید که عشق بتان، گزاره‌ای برای معشوق زمینی است (ویژگی فکری سبک خراسانی).

گزینه «۲»: استفاده از تشبیه حسی و ساده (ویژگی ادبی) و مدح پادشاه (ویژگی فکری سبک خراسانی)

گزینه «۳»: ویژگی زبانی سبک خراسانی: استفاده از دو نشانه برای یک متمم (به سنگ اندر) و استفاده از لغت مهجور «سوفار»
(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۵۴- گزینه «۴»
(سیدعلیرضا احمدی)
تناظر سجع‌های متوازی در بیت گزینه «۴» منجر به ایجاد صنعت ترصیع شده است؛ ولی در سایر ابیات همه کلمات متناظر در دو مصراع سجع متوازی نساخته‌اند و همگی دارای آرایه موازنه‌اند.
(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بریغ لفظی، صفحه ۷۴)

۵۵- گزینه «۲»
(کاظم کاظمی)
موازنه: مقابل هم قرار گرفتن سجع‌های متوازن و متوازی
جناس همسان: داد (حق) داد (عطا کرد)
استعاره: چرخ ← آسمان
مجاز: گیتی ← مردم عالم
واژه‌آرایی: تکرار واژه «تو» و «داد»
(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریغ، ترکیبی)

۴۷- گزینه «۱»

(الف)

(سارا شریفی)

میلیون تومان $300 = 25 \times 12$ = خرید مواد اولیه برای تولید سالانه بنگاه
میلیون تومان $168 = 12 \times 14 = 2 \times 7 \times 12$ = مجموع حقوق سالانه تمامی کارگران بنگاه
میلیون تومان $868 = 300 + 400 + 168$ = هزینه سالانه بنگاه
هزینه - درآمد = سود یا زیان
(سود) میلیون تومان $82 = 868 - 950$

(ب)

میلیون تومان $95 = 950 \times \frac{10}{100}$ = هزینه مالیات سالانه بنگاه
میلیون تومان $963 = 300 + 400 + 168 + 95$ = هزینه سالانه بنگاه
هزینه - درآمد = سود یا زیان
(ضرر یا زیان) میلیون تومان $-13 = 950 - 963$
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۷)

۴۸- گزینه «۱»

(الف) بهبود عملکرد بازار

(ب) ارائه کالای عمومی

(ج) بهبود عملکرد بازار

(د) بهبود عملکرد بازار

(کتاب آبی)

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۴۹- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

(الف) اساس و مبنای مالیات بر دارایی، ثروت مؤدی است و در مالیات بر درآمد، درآمد افراد و شرکت‌ها مبنای مالیات است.
(ب) مهم‌ترین انواع مالیات‌های غیرمستقیم که در کشور ما اجرا و اعمال می‌شوند، عبارت‌اند از: عوارض گمرکی و خدماتی، مالیات بر مصرف و مالیات بر ارزش افزوده.
(ج) مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می‌دهد و از مالیات ستانی مضاعف جلوگیری می‌کند، چرا که مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می‌شود. به عبارت دیگر کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۵۰- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده یک محصول
(نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت اولیه محصول) + قیمت اولیه محصول =
$$\Rightarrow 25,200 = x + (x \times \frac{20}{100})$$

تومان $\Rightarrow 25,200 = \frac{12}{100}x \Rightarrow x = 21,000$
= مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده
قیمت اولیه محصول - قیمت فروش با مالیات بر ارزش افزوده یک محصول
مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده $\Rightarrow$
تومان $\Rightarrow 25,200 - 21,000 = 4,200$
(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۳)

۵۶- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

در بیت گزینه «۳»، تقابل سجع‌های متوازی و متوازن دیده می‌شود. کلمات «غالیه، نسترن، سنبل، سلسله و ارغوان» به‌ترتیب استعاره از «زلف، چهره، گیسو، گیسو و چهره» هستند.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریع، ترکیبی)

۵۷- گزینه «۱»

(سیرعلیرضا احمدی)

بیت نخست، مکالمه‌ای است بین شیرین و خسرو که از منظومه «خسرو و شیرین» نظامی‌گزی‌نش شده است. در این بیت تلمیحی دیده نمی‌شود؛ چراکه در تلمیح اشاره غیرمستقیمی به یک روایت می‌شود، ولی در این بیت روایت جریان دارد و اشاره مستقیم به داستان خسرو، شیرین، فرهاد و ... دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: اشاره غیرمستقیم به معجزه حضرت عیسی که با نفس خود مردگان را زنده می‌کرد.

گزینه «۳»: نیم‌نگاهی به حکایت خضر، اسکندر و آب حیات

گزینه «۴»: تلمیح به ماجرای مشهور یوسف نبی، پدرش، یعقوب و معشوقه‌اش زلیخا

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۵۸- گزینه «۳»

(کاکم کاظمی)

مراعات نظیر: رباط (کاروان‌سرا)، مسافر، مقیم، خانه - ره - خط

استعاره: رباط دو در ← دنیا

توجه: در سایر گزینه‌ها استعاره به‌کار نرفته است.

مراعات نظیر در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لاله، سرو، شمشاد، گل

گزینه «۲»: عقیق و لعل / گل و لاله / لب و عارض

گزینه «۴»: گنج، سیم، زر، ویرانه

(علوم و فنون ادبی (۲) و (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۵۹- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

بیت گزینه «۳» دو زبانه (مُلَمَّع) است و حافظ در آن، از یک مصراع فارسی و یک مصراع عربی استفاده کرده است. هم‌چنین در مصراع دوم شاعر با بیانی که در آن تشبیه هم به چشم می‌خورد، دهر یا روزگار را در هجران یارش مانند قیامت می‌بیند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت فاقد تشبیه است و مصراع دوم از حافظ تضمین شده است.

گزینه «۲»: بیت فاقد تشبیه است و به‌طور واضح مصراع دوم از بیدل دهلوی تضمین شده است.

گزینه «۴»: بیت فاقد تشبیه است و در مصراع دوم قسمتی از کلام خداوند در قرآن آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۶۰- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

نظ عروضی صحیح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (چُن سَ را مَد دُول تِ شَب ها یِ وَصَل)

گزینه «۳»: (تُ با این حُسْن نَت وَا نِی کِ رِو یَز خَلقِ دَرِ پِو شی)

گزینه «۴»: (شَ هِنْد شَه چُن شِ نِی دِین سَخْتِ پا سَخ)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

۶۱- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا احمدی)

خط عروضی بیت صورت سؤال در گزینه «۲» درست آمده است. در نوشتن خط عروضی اشعار باید توجه داشته باشید همان‌گونه که می‌خوانیم، می‌نویسیم. برای مثال در ابتدای شعر مذکور در صورت سؤال به جای «گفتی امروز»، «گف تی یم روز» می‌خوانیم و همین‌طور خوانش صحیح بیت ایجاب می‌کند به جای «شود ای کاش» بخوانیم «ش و دی کاش».

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

۶۲- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا احمدی)

نون ساکن در «چون» - که بر وزن «خون» خوانده می‌شود - حذف می‌شود. پس در یک مورد نون ساکن پس از مصوت بلند حذف می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هجاهای کشیده‌بیت: سرو، دوست و راس

گزینه «۳»: «خشم» گرچه هجای کشیده است، ولی بنا بر ضرورت عروض شعر فارسی، هجای پایانی مصراع‌ها باید بلند تلقی شوند.

گزینه «۴»: هنگام تلفظ واژه «از» در هر دو مصراع صامت همزه حذف می‌شود. (سر کشیدز / دوستانز)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۶۳- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا احمدی)

وزن مصراع گزینه «۳»، فاعلاتن مفاعلن فعلن است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۶۴- گزینه «۲»

(سوار غلام‌پور)

بیت گزینه «۲»، بر وزن «مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن» می‌باشد که یک وزن ناهمسان است؛ اما سایر ابیات بر وزن «مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فاعلاتن» می‌باشند که یک وزن همسان دوری (دولختی) می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

۶۵- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

بیت بر وزن «مفاعلن فاعلاتن مفاعلن فعلن» سروده شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۳ و ۲۴)

علوم و فنون ادبی (۲)

(عزیز الیاسی پور)

۷۱- گزینه ۳»

علوم در سبک خراسانی بازتاب اندکی دارد و در سبک عراقی می توان بازتاب بیشتر آن ها را در شعر دید.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک شناسی، صفحه های ۳۷ و ۳۸)

(عزیز الیاسی پور)

۷۲- گزینه ۲»

ظفرنامه شامی، درباره تیمور است نه چنگیز. این تاریخ قدیمی ترین تاریخ درباره تیمور است و با زبان ساده نوشته شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ و ادبیات و سبک شناسی، صفحه های ۳۸ و ۳۹)

(عزیز الیاسی پور)

۷۳- گزینه ۴»

در گزینه «۱»، استفاده از «مر» و «اندر»، در گزینه «۲» کاربرد پیشوند «همی» در فعل و در گزینه «۳» استفاده از واژه کهن «شیانی» به معنای نوعی سکه قدیمی و نیز کاربرد فعل ماضی استمراری به صورت تاریخی (زندگی) از ویژگی های سبک خراسانی هستند.

بیت گزینه «۴» نشانه های کهن زبانی مشخص ندارد و سروده سعدی شیرازی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک شناسی، صفحه ۳۶)

(سپار غلام پور)

۷۴- گزینه ۳»

در این گزینه «ای غنچه خندان» استعاره مصرحه دارد و مجاز نیست.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: جام مجاز از شراب

گزینه «۲»: طره (به معنی جلوی مو) مجاز از کل مو

گزینه «۴»: چشم مجاز از نگاه

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه های ۵۱ تا ۵۳)

(مسن اصفری)

۷۵- گزینه ۳»

«عروسان چمن» مجاز به علاقه شباهت یا استعاره مصرحه از «گل های باغ» است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «نرگس تر دیده گشود» استعاره مکنیه و تشخیص

گزینه «۲»: «عالم» مجاز به علاقه غیرمشابهت (به معنای مردم)

گزینه «۴»: «سر» اول و دوم مجاز به علاقه غیرمشابهت (به ترتیب به معنای

«وجود» و «قصد و نیت»)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۵۳)

(سپار غلام پور)

۶۶- گزینه ۳»

این گزینه بر وزن «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» می باشد و بنابر دسته بندی هجایی دیگر آن به صورت وزن «مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن» هم می باشد؛ اما سایر گزینه ها تنها به یک صورت دسته بندی هجایی می شوند:

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «مفعول فاعلن مفعولن فاعلن

گزینه «۲»: «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

گزینه «۴»: «مفعول فاعلن مفعولن فاعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

(مسن اصفری)

۶۷- گزینه ۳»

مفهوم مشترک ابیات مرتبط با بیت صورت سؤال: درمان ناپذیری درد عشق مفهوم بیت گزینه «۳»: «شاعر درد عشق را لذت بخش و بی نیاز از درمان می داند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۸)

(مسن اصفری)

۶۸- گزینه ۳»

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۳»، «توصیه به رازداری و فاش نکردن راز عشق» است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «توصیه به بی پروایی در راه عشق

گزینه «۲»: «مستی بخشی» عشق

گزینه «۴»: ناگشوده بودن معمای هستی

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۱)

(مجتبی قهرهاری)

۶۹- گزینه ۳»

شاعر در این بیت، دعوت به می خواری و شادنوشی و نواختن چنگ دارد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: توصیف طبیعت و واقع گرایی

گزینه «۲»: غم گرایی و اغراق در ریختن اشک

گزینه «۴»: حاکم بودن روح حماسه

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک شناسی و مفهوم، صفحه ۶۳)

(فرهاد فروزان کیا)

۷۰- گزینه ۲»

مفهوم کلی بیت های گزینه دوم، بازگشت انسان به سوی حق است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: در بیت اول شاعر درد عشق را بی درمان می داند و راه رسیدن به یار را پر از خوف و آسیب، اما در بیت دوم این گزینه، شاعر درد را درمان پذیر می داند.

گزینه «۲»: در بیت اول این گزینه شاعر سخن نادرست را نتیجه شتاب در سخن گفتن می داند، اما در بیت دوم، شاعر رنج و آسیب را نتیجه سخنان نادرست می داند.

گزینه «۴»: در بیت اول شاعر از یگانگی و وحدت معبود و خداوند سخن می گوید، اما در بیت دوم این گزینه، شاعر اتحاد و یگانگی دوستان [یکدل] را همیشگی و غیرقابل تغییر می داند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه های ۷۵ و ۷۶)

علوم و فنون ادبی (۱)

۸۱- گزینه «۳» (کتاب آبی)

- ملک الشعرای بهار شعر فارسی را به ۶ دوره تقسیم می‌کند که به ترتیب عبارت‌اند از:

۱- سبک خراسانی یا ترکستانی ۲- سبک عراقی ۳- سبک هندی ۴- دوره بازگشت ۵- دوره مشروطه ۶- دوره معاصر

- طبق نظریه ارسطو نام‌گذاری سبک‌ها به «حماسی» یا «عرفانی» براساس موضوع و نوع اثر و نام‌گذاری آن‌ها به «خراسانی» یا «آذربایجانی» براساس محیط جغرافیایی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۸۲- گزینه «۲» (کتاب آبی)

منظور شاعر از «معشوق» در بیت گزینه «۲» همان خدایی است که «قوم به حج رفته» مخاطب شاعر، در جست‌وجوی او به سفر حج رفته‌اند؛ پس در این بیت، معشوق آسمانی مد نظر است که مطابق با سبک خراسانی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: توصیف حسی زیبایی‌های معشوق که شاعر در پی دستیابی به اوست، بیانگر عشق زمینی و سبک خراسانی است.

گزینه «۳»: در این بیت نیز، زیبایی و بلندقامتی معشوق با «صنم» و «سرو» مقایسه شده است که نمایش‌دهنده عشق زمینی است.

گزینه «۴»: در بیت این گزینه هم صحبت از «غمزه» معشوق است و دیوانه‌شدن عاشق و هیچ عنصری که به عشق آسمانی اشاره کند، به چشم نمی‌خورد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۶۳)

۸۳- گزینه «۲» (مجتبی فرهادی)

در سبک خراسانی برای توصیف پدیده‌ها از تشبیهات حسی بهره گرفته می‌شود که در این گزینه تشبیه «تو به عقل» از تشبیهات حسی نیست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: استفاده از دو حرف اضافه برای یک متمم: به خشم سخت بر گزینه «۳»: کهنه و مهجوربودن بخشی از لغات: ختنبر (تهی‌دستی که لاف توانگری زند)

گزینه «۴»: قافیه و ردیف بسیار ساده و زبان ساده شعر

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۲ و ۶۳)

۷۶- گزینه «۴»

(کافم کافمی)

(ب) سر ← موی سر

(د) خون ← کشتن، قتل / ساعد

(و) جگر ← جرأت و شهامت

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۷۷- گزینه «۴»

(سیدعلیرشا احمدی)

مجاز در سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سر: مو

گزینه «۲»: سر: قصد

گزینه «۳»: سر اول: جان

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

۷۸- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

بیت گزینه «۳» بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» سروده شده است، در حالی که سایر ابیات بر وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده شده‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۷۹- گزینه «۲»

(سیدعلیرشا علویان)

وزن این مصراع «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» است، در حالی که وزن بقیه مصراع‌ها «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه ۴۳)

۸۰- گزینه «۴»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال «دل‌سپاری به غم همیشگی یار» و «صبوری در غم عشق» است که این مفهوم در بیت گزینه «۴» دیده می‌شود. وحشی بافقی در بیت چهارم بیان می‌کند که به غم یار خو کرده و چنان در غم عشق صبور است که در عشق جان داد و گله از یار نداشت. در گزینه‌های دیگر، تقریباً مفهوم مقابل این ابیات دیده می‌شود (صبوری‌نکردن بر غم عشق).

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: وحشی بافقی در این بیت بیان می‌کند که در غم عشق نمی‌تواند صبور باشد و همین اندک صبر [موجود] نیز بسیار است.

گزینه «۲»: دل‌سپردن به غم عشق کافی است و بهتر است این دشمنی با خود را کنار بگذاری (به حال خودت رحم کنی).

گزینه «۳»: شاعر در این بیت دچار غم عشق است، اما با ناامیدی به دنبال چاره می‌گردد تا از این غم رهایی یابد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۳۹)

گزینه «۳»:

ب	سا	ن	آ	ه	سر
U	-	U	-	U	-
د	من	ص	با	ی	او
U	-	U	-	U	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۷۰)

۸۷- گزینه «۳»

(سپار غلام‌پور)

د	لم	جز	مه	ر	مه	رو	یان
U	-	-	-	U	-	-	-
ط	ری	قی	بر	ن	می	گی	رد
U	-	-	-	U	-	-	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۷۰)

۸۸- گزینه «۲»

(مجتبی فرهادی)

تقطیع هجایی مصراع گزینه «۲» عبارت است از:

تو بیک خلوت رازی و دیده بر سر راحت:

UU - U - U -- UU - U - U

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۷ تا ۷۰)

۸۹- گزینه «۲»

(ممنن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتب:

تمام امور و اعمال آدمی از اراده پروردگار سرچشمه می‌گیرد.

مفهوم بیت گزینه «۲»: وجود و روح آدمی مثل زنبور است که در جسم

(مانند موم) نفوذ و حلول پیدا می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۶)

۹۰- گزینه «۳»

(ممنن اصغری)

در بیت صورت سؤال شاعر به مخاطب توصیه می‌کند که از ستم کردن نسبت به زیردستان پرهیز کند. این مفهوم در گزینه‌های مرتبط مشهود است.

مفهوم بیت گزینه «۳»: افتادگی و تواضع از صاحب‌مقامان و قدرتمندان

نکوست.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۷۱)

۸۴- گزینه «۳»

(مجتبی فرهادی)

تشبیه: بیت فاقد تشبیه است. / موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت پدیدآورنده آرایه موازنه است. / استعاره: «گریان شدن خورشید» تشخیص و استعاره است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: تشبیه لعل (لب) به می از جهت سرخی (لعل میگون) / موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت پدیدآورنده آرایه موازنه است. / استعاره: «لعل» استعاره مصرحه از «لب»، «چشم فتان» تشخیص و استعاره مکنیه

گزینه «۲»: تشبیه: «عنبر زلف»، «سنبل خط» (اضافه تشبیهی) / موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت پدیدآورنده آرایه موازنه است. / استعاره: «کافور» استعاره از چهره، «باقوت» استعاره از لب

گزینه «۴»: تشبیه: «لب لعل» (اضافه تشبیهی) / موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت پدیدآورنده آرایه موازنه است. / استعاره: «تطاول سر زلف» تشخیص و استعاره مکنیه (تطاول: گردن‌کشی و درازدستی کردن)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و برع، ترکیبی)

۸۵- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا علویان)

تشبیه: مانند کردن زبان به گنج بی‌پایان و رنج بی‌درمان، ترصیع: تقابل گنج / رنج و بی‌پایان / بی‌درمان. سجع‌های متوازی پدیدآورنده آرایه ترصیع در این بیت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ترصیع ندارد.

گزینه «۲»: ترصیع و تشبیه ندارد.

گزینه «۳»: تشبیه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و برع، ترکیبی)

۸۶- گزینه «۴»

(یاسین موریان)

برای این که مصراع بتواند ادامه مصراع دیگر باشد، علائم هجایی (وزن) دو مصراع، باید کاملاً یکسان باشند.

علائم هجایی مصراع صورت سؤال و گزینه «۴»:

خ	شان	سا	عَت	ن	شی	ند	دو	ست	با	دوست
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
ز	آش	کم	سن	گ	می	گر	دد	و	لی	کن

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»:

ک	پ	سن	د	دز	با	غ	با	نا	ن	گل
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

گزینه «۲»:

ز	هر	مو	یی	ه	زا
U	-	-	-	U	-
ران	دل	ف	رو	ری	زد
-	-	U	-	-	-

جامعه‌شناسی (۳)

۹۱- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است و علوم اجتماعی خود بخشی از علوم انسانی محسوب می‌شوند. بنابراین رابطه این دو علم «عموم و خصوص مطلق» است.

علوم اجتماعی
علوم انسانی

علوم اجتماعی، کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی پدیده‌های اجتماعی را مطالعه می‌کنند.

تمامی علوم اجتماعی مثل سیاست و جامعه‌شناسی در زیرمجموعه علوم انسانی قرار می‌گیرند ولی برخی از علوم انسانی در زمره علوم اجتماعی نیستند، مانند روان‌شناسی. بنابراین وجه اشتراک دانش روان‌شناسی، سیاست و جامعه‌شناسی، قرار گرفتن در زمره علوم انسانی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱، ۱۵ و ۱۶)

۹۲- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

علوم اجتماعی، با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آن‌ها با کشف این قواعد، می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند.

علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را نیز دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به آن‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۳)

۹۳- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

جامعه‌شناسی خرد، کنش اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه می‌کند.

موضوع فلسفه (متافیزیک)، اصل وجود است؛ یعنی به موجودی خاص مانند موجودات طبیعی، انسانی و اجتماعی نمی‌پردازد بلکه قوانین کلی موجودات را شناسایی می‌کند.

زندگی اجتماعی انسان نیز به دلیل اینکه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۲، ۱۵ و ۱۶)

۹۴- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

تشریح موارد نادرست:

برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند. برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند ولی روش علوم انسانی (برخی رشته‌های دانشگاهی مانند هنر، فلسفه علوم اجتماعی، مطالعات فرهنگی و ...) را روش‌های غیرتجربی می‌دانند.

در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تطبیقی، جامعه‌شناسی تفسیری و جامعه‌شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۱، ۱۲ و ۱۶)

۹۵- گزینه «۲»

(نگار غلامی)

آنچه در زیر عکس صفحه ۱۴ کتاب درسی آمده اشاره به فایده علوم اجتماعی درباره ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن دارد.

علوم اجتماعی درباره فرصت‌ها و محدودیت‌های فناوری به انسان‌ها آگاهی می‌دهند و به انسان‌ها کمک می‌کنند که از طبیعت و علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن به شیوه صحیح استفاده کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۹۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

ما بی‌نظمی را بیشتر می‌بینیم و نظم را مشاهده نمی‌کنیم؛ زیرا به نظم عادت کرده‌ایم.

نظم اجتماعی در نتیجه قواعدی برقرار می‌شود که ما انسان‌ها برای با هم زندگی کردن پذیرفته‌ایم.

جامعه‌شناسان برای شناختن نظم، از امور آشنا و مانوس‌آشنایی‌زدایی می‌کنند؛ یعنی از دید یک فرد غریبه به موضوعات آشنا و روزمره اطراف خود نگاه می‌کنند و در کنار بی‌نظمی، نظم را می‌شناسند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۹۷- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

الف) بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن

ب) تقلیل انسان به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

ج) جامعه دستاوردی انسانی نخواهد بود و واقعیتی بیرونی است که با قوانینی به استحکام قوانین طبیعت اداره می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۵ و ۲۹)

۹۸- گزینه ۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

(آزیتا بیرقی)

گزینه ۱: «نادرست (انسان را مغلوب جامعه ساخت.) - نادرست (منظور از پویایی نظام اجتماعی، این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر، اثر می‌پذیرند.)

گزینه ۲: «درست - نادرست (ساختار اجتماعی به خودرویی تشبیه می‌شود که در یک جا پارک شده و نظام اجتماعی همان خودرو است که روشن شده و در حال حرکت است.)

گزینه ۳: «درست - درست

گزینه ۴: «نادرست (انسان طبق این دیدگاه، تفاوت بنیادین با سایر موجودات زنده ندارد.) - نادرست (رشد جمعیت از جمله تغییرات یک نظام در خودش و برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر از تغییرات یک نظام در محیط است.)

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۹)

۹۹- گزینه ۳»

(آزیتا بیرقی)

رویکردی که جامعه‌شناسی را در زمره دانش‌های تجربی و ابزاری قرار می‌دهد ← رویکرد تبیینی

چگونگی هماهنگ شدن قواعد اقتصادی با قواعد سیاسی و قواعد زندگی خانوادگی ← ساختار اجتماعی

پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی ← هدف جامعه‌شناسی تبیینی
برخی از آن‌ها قابل مشاهده‌اند و می‌توان آن‌ها را با روش کمی و آماری مطالعه کرد ← پدیده‌های هم تغییر

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۳، ۲۵، ۲۶ و ۲۷)

۱۰۰- گزینه ۳»

(آزیتا بیرقی)

برجسته کردن شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان ← (پيامد) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی

محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی ← (علت) به رسمیت شناختن صرفاً تبیین‌های تجربی

کشف نظم‌های پنهان و شگفت‌انگیز ← (پيامد) هنر آشنایی‌زدایی
(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۱، ۲۵، ۲۶ و ۲۷)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۰۱- گزینه ۱»

(فاطمه صفری)

به فرهنگ دنیوی فرهنگ سکولار نیز گفته می‌شود. در این فرهنگ، جهان دیگر انکار می‌شود یا در محدوده منافعی که برای خواسته‌های این جهانی بشر دارد، پذیرفته می‌شود. جهان دنیوی همه ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد و ظرفیت‌ها و خواسته‌های معنوی انسان‌ها را به فراموشی می‌سپارد. جهان طبیعت در این دیدگاه، صرفاً ماده خامی در اختیار انسان است که می‌تواند به میل خود در آن دخل و تصرف کند. بهره‌وری‌های بی‌نظیر کنونی و بحران‌های زیست محیطی کنونی در دنیا محصول همین دیدگاه است.

جهان اساطیری، فرهنگ اساطیری دارد که به خداوندگاران و قدرت‌های فوق طبیعی قائل است و محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است. این فرهنگ، جهان طبیعت را قلمرو قدرت‌های فوق طبیعی و محصوره رازها و افسون‌های آن‌ها می‌بیند و با طرد دانش ابزاری متناظر با طبیعت، امکان بهره‌وری معقول انسان از طبیعت را دور از دسترس می‌سازد. منع انسان از تناول گیاهان و حیوانات، نمونه‌ای از این محدودیت‌هاست.

فرهنگ معنوی، هستی را فراتر از طبیعت می‌بیند و زندگی این جهان را در سایه حیات برتر، مقدس و متعالی می‌گرداند. در جهان توحیدی که نوعی جهان معنوی است، طبیعت موجودی زنده و آیت و نشانه خداوند حکیم و به خواست او مسخر انسان است و انسان، خلیفه الهی و مسئول عمران و آبادانی طبیعت است. تصرفات انسان در طبیعت مقید به اراده حکیمانة الهی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۴۷)

۱۰۲- گزینه ۲»

تشریح موارد نادرست:

(فاطمه صفری)

پيامدها و الزام‌های جهان اجتماعی وابسته به قرارداد و اراده تک‌تک افراد نیست ولی به‌طور کلی وابستگی به اراده افراد دارد.

منظور از جهان متجدد، غرب بعد از رنسانس یعنی جهان غرب چهارصدسال اخیر است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴ و ۴۶)

۱۰۳- گزینه ۴»

(فاطمه صفری)

جهان اجتماعی با آگاهی و اراده افراد انسانی پدید می‌آید. فرصت‌ها و محدودیت‌ها یا باید‌ها و نبایدهای جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف افراد ظاهر می‌شوند.

با افول علوم فراتجربی، امکان ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری که پدیده‌های فراتجربی‌اند و با علوم تجربی قابل مطالعه نیستند، از دست می‌رود و داوری درباره این امور، به تمایلات افراد و گروه‌های متفرق سپرده می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲، ۴۶ و ۴۹)

۱۰۴- گزینه ۳»

(فاطمه صفری)

جوامع دنیاگریز، مانع بسط ابعاد دنیوی وجود انسان می‌شوند و نسبت به نیازهای مادی و دنیوی انسان بی‌توجه‌اند و از توانمندی‌های آدمی برای آباد کردن این جهان استفاده نمی‌کنند.

از جمله فرصت‌های جهان متجدد از دیدگاه وبر این است که آدمیان در این جهان برای رسیدن اهدافشان، از علوم تجربی استفاده می‌کنند. این علوم با روش تجربی و فناوری حاصل از آن، قدرت پیش‌بینی و پیشگیری از حوادث و مسائل طبیعی همانند بیماری، زلزله، سیل و ... و مسلط شدن بر آن‌ها را به انسان می‌دهد. گزینه‌های «۱» و «۴» به محدودیت‌های جهان متجدد اشاره دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۸)

۱۰۵- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

در طول تاریخ، عدالت اجتماعی یکی از آرمان‌های اصیل انسانی بوده است. رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا به تدریج انسان‌ها را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین، همه ابعاد وجود آنان را احاطه می‌کند و فرصت‌هایی از این قفس خودساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند، به از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها یاد می‌شود.

پیامدهای جهان اجتماعی به صورت فرصت‌ها و محدودیت‌ها بروز می‌یابند که به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند. از دست رفتن دانش اهداف و ارزش‌ها با عنوان «زوال معنا» یاد می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۴، ۴۵، ۴۸ و ۴۹)

۱۰۶- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

طرفداران تبعیض نژادی با اعلام اینکه ما با سیاهان به یک مدرسه نخواهیم رفت، خواستار جدایی نژادی در مدارس می‌شوند - عقاید و ارزش‌های باطل

تقدیس حیوانات در معابد هندوستان - آرمان باطل

تحمل دیگران و مدارا با کسانی که از شناخت حقیقت محروم مانده‌اند - عقاید و ارزش‌های حق

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۳ و ۵۶)

۱۰۷- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

از نظر این جوامع، عقاید و ارزش‌های اجتماعی پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری درباره‌ی درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۵)

۱۰۸- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

تصور اعضای جهان اجتماعی از وضعیت مطلوب فرهنگ و سیاست و ... - آرمان اجتماعی

مرز آن‌ها براساس عمل مردم تغییر می‌کند - قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی

در سراسر تاریخ از آرمان‌های بشری بوده و اغلب جهان‌های اجتماعی، رعایت برخی از آن‌ها و مقابله با برخی دیگر را لازم دانسته‌اند - حق و باطل

حقانیت و درستی آن‌ها با موافقت و مخالفت آدمیان تغییر نمی‌یابد - توحید و ربوبیت خداوند سبحان نسبت به همه مخلوقات

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۲، ۵۴ و ۵۶)

۱۰۹- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

عبارت اول - محدود شدن علوم اجتماعی به معنای تجربی علم علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود کند، نمی‌تواند درباره حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی داوری کند.

عبارت دوم - هیچ حقیقتی ورای خواسته و اراده افراد وجود ندارد. برخی جهان‌های اجتماعی، حق و باطل بودن پدیده‌ها را به خواست و عمل افراد در موقعیت‌ها، زمان‌ها و مکان‌های متفاوت، وابسته می‌دانند و هیچ حقیقتی را ورای خواست و اراده افراد به رسمیت نمی‌شناسند.

عبارت سوم - حقایق ثابت‌اند.

حقایق ثابت هستند به همین علت بر مدار بینش و گرایش جهان‌های اجتماعی دچار تغییر نمی‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۵ تا ۵۷)

۱۱۰- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

جوامع مختلف عقاید و ارزش‌های حقیقی را با ایمان به آن‌ها وارد قلمرو آرمانی خود می‌کنند.

بخش‌هایی از جهان اجتماعی که مطابق فطرت و از نظر علمی صحیح باشند، حق‌اند.

فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی با عمل مردم مطابق آرمان‌های خود کاهش می‌یابند.

تکثر و قبیله‌گرایی، هر دو از ارزش‌ها و هنجارهای باطل هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۸)

جامعه‌شناسی (۲)

۱۱۱- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

اگر فرهنگ یا فرهنگ‌های غالب و اثرگذار، ویژگی‌های مطلوب را نداشته باشند، جامعه جهانی با چالش‌های درون فرهنگی مواجه خواهد شد. فرهنگ سلطه، جامعه جهانی را به بخش‌های مرکز و پیرامون تقسیم می‌کند؛ کشورهای پیرامون را به مرکز وابسته می‌سازد و زمینه ستیز و چالش میان آن‌ها را ایجاد می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۵۵)

۱۱۲- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

امپراتوری عثمانی در اثر نفوذ گروه‌های مبلغ مسیحی و فراماسونری، تهدید نظامی و روابط اقتصادی از هم پاشید؛ بخش‌های عمده‌ای از آن جدا شدند و ده‌ها کشور از جمله مصر، سوریه، لبنان، اردن، عربستان، عمان، یمن، عراق و کویت از درون آن سر برآوردند و هر کدام تحت سلطه یکی از کشورهای اروپایی قرار گرفتند.

اندونزی از جمله کشورهایی بود که توسط استعمارگران به اشغال کامل نظامی درآمد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

۱۱۳- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد. در نهایت، با انقلاب فرانسه دولت‌هایی شکل گرفتند که به‌طور رسمی جدایی خود را از دین اعلام کردند. این دولت‌ها برخلاف حکومت‌های گذشته، خود را نه با هویتی دینی بلکه با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی و خصوصاً نژادی و قومی می‌شناختند.

گزینه «۲»: رشد تجارت و برده‌داری، انتقال برده‌های سیاه‌پوست آفریقایی به مزارع آمریکایی و انتقال ثروت به جوامع اروپایی موجب شد که بازرگانان نسبت به زمین‌داران جایگاه برتری پیدا کنند. دولت‌ها برای افزایش قدرت خود به سرمایه و پول بازرگانان نیاز داشتند و بازرگانان برای تجارت و سود، نیازمند حمایت نظامی دولتمردان بودند. بدین ترتیب، پیوند قدرت با ثروت و تجارت شکل گرفت.

گزینه «۳»: استعمار باعث ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید شد. (پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۰)

۱۱۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

فراماسونری ابزاری برای تخریب جامعه جهانی پیشین و ساختن جامعه جهانی جدید است.

جامعه جهانی براساس ویژگی‌های فرهنگی و قدرت تأثیرگذاری جوامع مختلف، حالت‌های متفاوتی به خود می‌گیرد.

صنعت، عنصری بود که انباشت ثروت سرمایه‌داران را سرعت بخشید. دولت‌های سکولار با تبلیغ مسیحیت، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را دچار اختلال می‌کردند و از طریق سازمان‌های فراماسونری نیز بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۵، ۵۸ و ۵۹)

۱۱۵- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

در جامعه جهانی قبل از ظهور غرب جدید، فرهنگ‌ها و تمدن‌های مختلف، هر یک در بخشی از جهان، حاکمیت سیاسی مربوط به خود را به وجود آورده بودند. روابط اقتصادی، سیاسی، نظامی و فرهنگی بین کشورهای مختلف با حاکمیت‌های متفاوت برقرار بود و جامعه جهانی که از طریق این روابط شکل می‌گرفت به گونه‌ای نبود که سرنوشت تعاملات فرهنگی را تابع روابط سیاسی، نظامی یا اقتصادی قرار دهد. به همین دلیل اگر برخی کشورها مورد هجوم نظامی قرار می‌گرفتند، در صورتی که از ظرفیت فرهنگی برتری برخوردار بودند، گروه مهاجم را درون خود هضم و جذب می‌کردند. فرهنگ‌های مختلف نیز می‌توانستند از مرزهای جغرافیایی خود از طریق روابط تجاری یا گفت‌وگوهای مستقیم علمی و معرفتی، عبور کنند.

در دو سده نوزدهم و بیستم، سازماندهی سیاسی و اقتصادی جدیدی شکل گرفت که جوامع غربی را به صورت جوامع مرکزی و دیگر جوامع را به صورت جوامع پیرامونی درآورد. طی این مدت، فرهنگ کشورهای غیرغربی نیز در حاشیه روابط و سازمان‌های سیاسی و اقتصادی جهانی، وضعیتی متزلزل و آسیب‌پذیر پیدا کرد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۱۶- گزینه «۳»

(ارغوان عبدالملکی)

- به دلیل وابستگی کشورهای استعمارزده به کشورهای استعمارگر، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود.

- تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنان می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آن‌ها به کشورهای استعمارگر می‌شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۱۱۷- گزینه «۴»

(ارغوان عبدالملکی)

- وابستگی کشورهای استعمارزده، مسئله‌ای است که امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر، پدید می‌آورد.

- دولت-ملت‌های جدید، حاکمیت‌های سیاسی و اقتصادی نوینی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند.

- اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود. ولی به تدریج، انباشت ثروت و پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶ تا ۶۸)

۱۱۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود ولی با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی دیگر به مناطق خاص محدود نمی‌شد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

۱۱۹- گزینه «۲»

(ارغوان عبدالملکی)

کشورهای عضو بریکس، خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقاءدهنده وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهانی می‌دانند.

از سازمان همکاری شانگهای با عنوان ناتوی شرق یاد می‌شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۶۹)

۱۲۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

جوامع غربی بخشی از علوم طبیعی را که مورد نیاز برای خدمت‌رسانی به کشورهای غرب است، به کشورهای در حال توسعه آموزش می‌دهند.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه ۷۱)

جامعه‌شناسی (۱)

۱۲۱- گزینه «۱»

(نگار غلامی)

تشریح موارد نادرست:

جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌های آن ارزیابی کرد. رشد علوم تجربی و فناوری حاصل از آن را «گسترش عقلانیت ابزاری» می‌گویند.

فرصت‌ها و محدودیت‌ها دو روی یک سکه‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۳، ۴۴ و ۴۸)

۱۲۲- گزینه «۴»

(نگار غلامی)

- از دست رفتن امکان ارزیابی آرمان‌ها و ارزش‌های بشری: زوال معنا یا زوال عقلانیت ذاتی

- قوت افرونگ از علم و فن است از همین آتش، چراغش روشن است: گسترش عقلانیت ابزاری

- از دست رفتن اراده و آزادی انسان‌ها: قفس آهنین

- قدرت پیش‌بینی و پیشگیری حوادث و مسائل طبیعی: گسترش عقلانیت ابزاری

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۱۲۳- گزینه «۳»

(نگار غلامی)

- جهان اساطیری محصول انحراف بشر از فرهنگ توحیدی است.

- جهان اساطیری به خداوندگاران و قدرتهای فوق‌طبیعی قائل است.

- جهان دنیوی همه ظرفیت‌ها و استعداد‌های انسان را در خدمت دنیا به کار می‌گیرد.

- منع انسان از تناول گیاهان و حیوانات، نمونه‌ای از محدودیت‌های جهان اساطیری است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۴۷)

۱۲۴- گزینه «۲»

(نگار غلامی)

ساختن جهان اجتماعی جدید نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده نوین است.

هر جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های خود، افق‌ها و ظرفیت‌های جدیدی برای انسان فراهم می‌کند.

فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان اجتماعی به صورت حقوق و تکالیف ظاهر می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۳، ۴۴ و ۴۶)

۱۲۵- گزینه «۴»

(نگار غلامی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: افراد می‌توانند موقعیت‌های جدیدی به واسطه پیامدهای پیش‌آمده، ایجاد کنند.

گزینه «۲»: پیامدها موقعیت جدیدی را برای افراد به وجود می‌آورند.

گزینه «۳»: رفتار و زندگی انسان از پیامدهای ارادی او متأثر می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۲۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

برنامه‌ریزان فرهنگی جامعه تلاش می‌کنند تا از طریق نهادهای فرهنگی، تعلیم و تربیت لازم را برای ورود بخشی از فرهنگ آرمانی که خارج از فرهنگ واقعی است به قلمرو فرهنگ واقعی فراهم نمایند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۲)

۱۲۷- گزینه «۱»

(ارغوان عبدالملکی)

بخشی از فرهنگ را که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آن را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند، فرهنگ آرمانی می‌نامند. فرهنگ واقعی آن بخش از فرهنگ است که مردم به آن عمل می‌کنند. عقل و وحی، دو ابزار مهم برای شناخت عقاید و ارزش‌ها هستند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌ها ۵۲ و ۵۴)

۱۲۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

تحمل دیگران، از جمله عقاید و ارزش‌های حق است و حق و باطل بودن هر بخش از فرهنگ، از طریق علم متناسب با همان بخش شناخته می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۴)

۱۲۹- گزینه «۴»

(ارغوان عبدالملکی)

جوامعی که علم را محدود به دانش تجربی و آزمون‌پذیر می‌دانند و عقل و وحی را به‌عنوان دو وسیله معرفت علمی معتبر نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و ارزش‌ها سخن بگویند. از نظر آنان، ارزش‌ها و عقاید اجتماعی، پدیده‌های صرفاً تاریخی هستند که در فرهنگ آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری درباره‌ی درست یا غلط بودن یا حق یا باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۱۳۰- گزینه «۱»

(ارغوان عبدالملکی)

جوامع مختلف با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، حقیقت را به‌عرصه فرهنگ آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها، کنش‌ها و اعمال خود را نیز براساس همان عقاید و ارزش‌ها، سازمان دهند، حقیقت به حوزه فرهنگ واقعی نیز راه پیدا می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۷)

عربی زبان قرآن (۳) و (۱)

۱۳۱- گزینه «۴»

(نویز امساک)

«خلق»: خلق کرده است، آفریده است (رد گزینه ۲) / «السموات و الأرض»: آسمان‌ها و زمین (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «لیس بقادر»: توانا نیست، نمی‌تواند / «أن یخلق»: که بیافریند (رد گزینه ۳) / «مثلهم»: مانند آن‌ها، مانند ایشان

(ترجمه)

۱۳۲- گزینه «۲»

(ولی بریی- ابهر)

«لم یعلموا»: ندانستند، ندانسته‌اند (رد گزینه ۳) / «أن»: که (رد گزینه ۴) / «تكون»: می‌باشد (رد گزینه ۴) / «نعم الله العظيمة»: «العظيمة» مؤنث بوده و صفت برای «نعم» است، نه «الله»: «نعمت‌های بزرگ خداوند (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۳۳- گزینه «۲»

(ولی بریی- ابهر)

«الحرباء» (معرفه): آفتاب‌پرست (رد گزینه ۱) / «دون أن تستطیع تحریک»: بدون اینکه بتواند حرکت دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / در گزینه ۴، «بتواند» در عبارت اول نیز به کار رفته است در حالی که «تستطیع» در عبارت اول به کار نرفته است. / در گزینه ۳، «مختلف» در عبارت عربی وجود ندارد اما در ترجمه به کار رفته و نادرست است.

(ترجمه)

۱۳۴- گزینه «۴»

(کاظم غلامی)

«من»: هرکس، کسی که (رد گزینه ۲) / «عالمأ کبیرأ»: جهانی بزرگ (موصوف و صفت نکره؛ رد گزینه ۱) / «فیه»: در اوست (رد گزینه ۲) / «یبحث عن»: می‌جوید، جست‌وجو می‌کند (رد گزینه ۱) / «لا بصر...»: (لا نفی جنس) هیچ دیده‌ای ... (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یقدر مُشاهدته»: نمی‌تواند آن را ببیند (دقت کنید به دلیل وجود «لا» نفی جنس، این فعل به صورت منفی ترجمه شده است.)

(ترجمه)

۱۳۵- گزینه «۲»

(بهروز هیدریکی)

«أظن»: گمان می‌کنم / «هذین الشاعرین»: این دو شاعر (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «قد أنشدأ»: سروده‌اند (قد + فعل ماضی ← ماضی نقلی) / «أحد قصور»: یکی از قصرها (رد گزینه ۱) / «الملوک الساسانیین»: (ترکیب وصفی، متشکل از موصوف و صفت است) پادشاهان ساسانی (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۱۳۶- گزینه «۳»

(ولی بریی- ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لا تُدرک» فعل مضارع مجهول است و باید به صورت (به دست آورده نمی‌شود) ترجمه شود.

گزینه «۲»: «لا یطعموا» فعل نهی مضارع است و هرگاه «لا»ی نهی بر سر مضارع غایب بیاید، در ترجمه آن از لفظ «نباید» استفاده می‌شود؛ بنابراین ترجمه آن به صورت (نباید بخوراند) درست است.

گزینه «۴»: «تمارین» جمع است و پس از «هذه» و بدون «ال» آمده است و باید به صورت (این‌ها، تمرینات آسانی هستند) ترجمه شود.

(ترجمه)

۱۳۷- گزینه «۲»

(بهروز هیدریکی)

اولاً «عُذأ: غده‌ها» جمع است که به اشتباه مفرد ترجمه شده است، ثانیاً «تفرز» به معنی «ترشح می‌کنند» صحیح است.

(ترجمه)

۱۳۸- گزینه «۱»

(سیرمهر علی مرتضوی)

«کاش»: لبت / «فصل زیبای بهار»: فصل الربیع الجمیل (رد سایر گزینه‌ها) / «در سرزمین ما»: فی بلدنا / «کوتاه»: قصیراً (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «نباشد»: لا یکون (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۳۹- گزینه «۴»

(کاظم غلامی)

در عبارت داده شده در صورت سؤال، بر ارزش «عقل و خرد» در انسان تأکید شده و عقل بهترین عطای خداوند به انسان معرفی شده است که این مفهوم در سایر گزینه‌ها نیز دیده می‌شود، ولی در گزینه «۴»، به تقابل عقل و عشق پرداخته شده و حتی عشق را برتر شمرده است.

(مفهومی)

۱۴۰- گزینه «۴»

(سیره مهیا مؤمنی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «أصبحتم» جزء افعال ناقصه است و افعال ناقصه دارای اسم و خبرند و فاعل ندارند.

گزینه «۲»: «إخوان» جمع مکسر «أخ» است و جمع سالم نیست.

گزینه «۳»: «قلوب» مضاف‌الیه است. دقت کنید «بین» یک اسم است و حرف جر نیست.

(تلیل صرفی و اعراب)

۱۴۱- گزینه «۱»

(سیره مهیا مؤمنی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «تزعّم» فعل از صیغه مفرد مذکر مخاطب است و فاعلش بعد از آن نمی‌آید.

گزینه «۳»: «العالم» به معنای «دنیا» اسم فاعل (و بر وزن «فاعل») نیست.

گزینه «۴»: «أنّ» به معنی «که» برای ارتباط برقرار کردن بین دو جمله استفاده می‌شود: «یستعمل للربط».

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۴۲- گزینه «۲»

(سیره مهیا مؤمنی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «عَمال» جمع مکسر «عَمِل» (به معنی: کارگر) است.

گزینه «۳»: «یشتغلون» دارای دو حرف زائد است: «ا / ت». همچنین لازم است و متعدی نیست.

گزینه «۴»: «حروف اصلی المصانع»، «ص ن ع» است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۴۳- گزینه «۴»

(سیرممرعلی مرتضوی)

در گزینه «۴»، «تکلموا» نادرست است، فعل امر از باب تفعّل، با حرکت فتحه روی عین الفعل ظاهر می‌شود ← تکلموا

(ضبط حرکات)

۱۴۴- گزینه «۳»

(سیره مهیا مؤمنی)

«موتی: مردگان» و «أحیاء: زندگان» با هم متضاد هستند.

(واژگان)

۱۴۵- گزینه «۴»

(سیرممرعلی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، فاعل موصوف باشد، یعنی همراه با صفت آمده باشد. در گزینه «۴»، «مُعجزة» فاعل و موصوف است، «بحریة» صفت آن است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «لغة» مفعول و «عامّة» صفت آن است. (مفعول موصوف است، نه فاعل)

گزینه «۲»: «الحيوانات» فاعل و «الانسان» مفعول آن است.

گزینه «۳»: «الطیور» فاعل، «العُشب» مفعول و «المُناسب» صفت برای مفعول است. (مفعول موصوف است، نه فاعل)

(قواعد اسم)

۱۴۶- گزینه «۳»

(ولی بربری- ابرور)

در گزینه «۳»، «نقل» اسم است و جمله نیز اسمیه می‌باشد، در این گزینه «نقل» مبتدا و «أقلُّ» خبر است. (ترجمه عبارت: انتقال نفت از طریق لوله‌ها در آن بنادر کم هزینه‌تر است).

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»، «نقل» فعل ماضی است و «العَمال» نیز فاعل آن است. در

گزینه «۲»، «نقل» فعل ماضی مجهول است و «النَّفط» نائب فاعل آن است.

در گزینه «۴»، «نقل» فعل ماضی است، «أكثر» فاعل و «النَّفط» نیز مفعول آن است.

(انواع جملات)

۱۴۷- گزینه «۱»

(ابوروز میربرکی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «تجربه‌های تلخی که در طول زندگی‌ام به دست آوردم...»: معنای جمله کامل نشده و نیاز به خبر دارد.

گزینه «۲»: «اختراعات جدید به انسان در ساده‌سازی کارها کمک کرده است.»: «ساعتت» خبر است.

گزینه «۳»: «نگهبانان در مقابل ساختمان برای حفاظت از آن ایستاده‌اند.»: «واقفون» خبر است.

گزینه «۴»: «عابر پیاده‌ای که در وسط خیابان راه می‌رود، در خطر تصادف است.»: «فی خطر» خبر است.

(انواع جملات)

۱۴۸- گزینه «۲»

(نور امسالی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، کلمه «من» نقش خبر را گرفته باشد.

در عبارت گزینه «۲»، «أعقل» مبتدا و «من» خبر است؛ ترجمه عبارت:

«عاقل‌ترین مردم، کسی است که به امانت (داری) اعتقاد دارد و از خیانت

دوری می‌کند». «من» در گزینه‌های «۱» و «۴» مفعول است و در گزینه «۳» مجرور به حرف جر می‌باشد.

(انواع جملات)

۱۴۹- گزینه «۳»

(کظم غلامی)

در جای خالی اول، باید کلمه‌ای بیاید که اولاً بتوان آن را در شروع عبارت به کار برد (رد گزینه ۴)، ثانیاً اسم پس از خود را منصوب کند (رد گزینه ۱).

در جای خالی دوم نیز به عامل ربط و پیوند عبارات نیاز داریم؛ یعنی «أنّ» یا «بأنّ» (رد گزینه‌های ۲ و ۴). «طاقة» اسمی است که «ال» و «توین»

نداشته و فتحه گرفته است، پس باید قبل از آن «لا»ی نفی جنس به کار برود، معنای عبارت هم این مورد را تأیید می‌کند.

(انواع جملات)

۱۵۰- گزینه ۲»

صورت سؤال خواسته است حرف «لا» را پیدا کنید که در آخر فعل مضارع تغییر ایجاد کرده باشد، در چنین حالتی باید دنبال «لا»ی نهی باشید.

بررسی گزینه‌ها:

در گزینه ۱، لا بر سر اسم آمده و لای نفی جنس است. «تعامل» مصدر باب تفاعل است و مصدرها نیز اسم هستند. در گزینه ۲، لا برای نهی آمده و با توجه به معنای عبارت (تنبلی نکن ای فرزندم تا به اهداف بزرگت دست بیایی) می‌توان فهمید که فعل نهی است و آخر فعل نیز مجزوم (ساکن) می‌شود. در گزینه ۳، لا برای نفی مضارع است و نون مضارع به علت جواب شرط بودن حذف شده است. در گزینه ۴ نیز لا برای نفی مضارع است و تغییری در آخر فعل ایجاد نکرده است.

(قواعد فعل)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۵۱- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«إن»: اگر، چنانچه (رد گزینه ۳؛ در جمله دوم «هرکه» نادرست است) / «أحسنتم»: (فعل شرط و جواب شرط را اگر ماضی باشند، می‌توانیم ماضی و یا مضارع ترجمه کنیم). نیکی کنید، نیکی کردید (رد گزینه ۲؛ «در حقیقت» اضافه است) / در گزینه ۳ «بدی کند» نادرست است (صحیح: بدی کنید) / در گزینه ۱ «نیکوکار باشید» نادرست است (صحیح: نیکی کنید).

(ترجمه)

۱۵۲- گزینه ۳»

(سیره میا مؤمنی)

«الغابات»: جنگل‌ها (معرفه است). (رد گزینه ۲) / «أنسب»: مناسب‌تر (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «جذع»: تنه (رد گزینه ۱) / «ینقر»: نوک می‌زند (رد گزینه ۱) / «دماغ»: مغز (رد گزینه ۴) / «أن یضّر»: که آسیب برساند (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۵۳- گزینه ۴»

(ولی بره‌ی - ابهر)

«لیت فربقی (= فربقین)»: کاش دو تیم (رد گزینه ۳) / «لیت... ما تعادلا»: کاش برابر نکرده بودند، برابر نمی‌شدند (رد گزینه ۳) / «المباراة»: (مفرد) مسابقه (رد گزینه ۱) / «كانوا قد ملؤوا»: پُر کرده بودند (رد گزینه ۳) / «لتشجیع»: برای تشویق (رد گزینه ۲) / «فربقهم»: تیم خود (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۵۴- گزینه ۲»

(بهروز هیدرلی)

«یَسْتی»: (فعل مضارع مجهول) نامیده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «یتقفز»: می‌پرد، می‌جهد / «حرکه»: حرکتی، یک حرکت / «ذیل»: دم (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

در گزینه ۳، «سطح» اضافی است.

در گزینه ۴، «وجود دارد»، «به وسیله» و «روی» اضافی است.

(ترجمه)

۱۵۵- گزینه ۳»

(علی مفسن زاره)

شعر فارسی با ترجمه متن عربی همخوانی ندارد و مفهوم درست آن را بیان نمی‌کند.

ترجمه متن عربی گزینه ۳: «هرگاه جاهلان آنان را مورد خطاب قرار دهند، سخن آرام می‌گویند.»

(مفهوم)

۱۵۶- گزینه ۱»

(علی مفسن زاره)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: واژه «خیر» در این آیه شریفه، معنای «خوبی» و «نیکی» می‌دهد و «اسم تفضیل» نیست.

گزینه ۳: فعل «تجدوا» مفعول گرفته و یک فعل «متعدي» است. («لازم» نادرست است).

گزینه ۴: فعل «تقدّموا» معلوم است و «مجهول» نادرست است، همچنین فعل «تقدّموا» بر وزن «تفعل» از باب «تفعیل» است، نه «تفعلل».

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۵۷- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم شیروزی)

ادوات شرط «إن، مَنْ، ما» در معنا و ظاهر فعل شرط و جواب شرط تغییراتی را ایجاد می‌کنند. توجه داشته باشید که این ادوات همانند «لا» نهی، انتهای فعل مضارع را ساکن و یا نون را حذف می‌کنند (به‌جز در «یفعلن» و «تفعلن»). در گزینه ۲، «یقع» جواب شرط مضارع است و انتهای آن باید ساکن شود (صحیح: یقع) و «لا یُمكن» جواب شرط نیست و نیاز نیست در انتهای آن علامت ساکن بیاید (صحیح: لا یمكن).

همچنین کلمه «إصلاح» فاعل برای فعل «لا یمكن» است و باید مرفوع شود (صحیح: إصلاح).

(فیض حرکات)

۱۵۸- گزینه ۳»

(سیره میا مؤمنی)

«تجتمع» در این گزینه جواب شرط نیست. ترجمه عبارت: «چه کسی وسیله‌ای کوچک را اختراع کرد تا اطلاعات در کشورم جمع شود؟»

در سایر گزینه‌ها، «من» شرطی است و بعد از آن، فعل شرط و جواب شرط آمده است.

(انواع جملات)

۱۵۹- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

معمولاً ادوات شرط بر سر عباراتی می‌آیند که دو فعل دارد، فعل اول، فعل شرط و فعل دوم، جواب شرط نام دارد. گاهی نیز جواب شرط به صورت جمله اسمیه است؛ که در این صورت به همراه «ف» جواب شرط می‌آید. در گزینه ۴، «ف» در «فعلیه» فاء جواب شرط است، و در سایر گزینه‌ها «ف» نیامده است.

توجه: در گزینه ۱، «یظهر» جواب شرط است، نه «فلا تکذب»، پس حرف «ف» ارتباطی به جواب شرط ندارد.

(انواع جملات)

۱۶۰- گزینه ۳

(پهروز میدریکی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قبل از ادات شرط، هرگز حرف نمی‌آید. «من» اینجا از نوع موصول است؛ ترجمه: «برای کسی که بذره‌های خیر را می‌کارد، شادی فراوانی در زندگی‌اش هست.»

گزینه «۲»: فعل مضارع «یتقون» تغییر ظاهری نداشته است، پس «من» نمی‌تواند شرطی باشد. اینجا «من» موصول به کار رفته است.

گزینه «۳»: ترجمه: «هر چه از سخن آن شیخ می‌شنویم، واقعاً به ما سود می‌رساند.» «ف» در ابتدای جمله اسمیه «هو یفید» نشان‌دهنده این است که جواب شرط داریم.

گزینه «۴»: ترجمه: «چه چیزی تو را به این می‌خواند که کاری را انجام دهی که آن را دوست نداری؟!»، «ما» از نوع استفهام (پرسی) است.

(انواع هملات)

عربی زبان قرآن (۱)

۱۶۱- گزینه ۳

(هسین رضایی)

«کلّ + اسم نکره»: معنی «هر» می‌دهد (رد گزینه‌های ۱ و ۴). (دیگران) ترجمه صحیح «میثله» نیست (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

(ترجمه)

۱۶۲- گزینه ۱

(مرتضی کاظم شیرووری)

«قَدْ وَجَدَ»: یافته‌اند/ «بعض علماء الأحياء»: برخی از زیست‌شناسان (رد گزینه ۴) / «الحرباء»: آفتاب‌پرست. مفرد است نه جمع (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «یمكنها»: می‌تواند / «أَنْ تُدِيرَ»: بچرخاند (رد گزینه ۳) / «عیون»: چشمان. جمع است نه مفرد (رد گزینه ۴) / «فی اتجاهات مختلفة»: در جهت‌های مختلف (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۱۶۳- گزینه ۴

(الوه مسیح فوآه)

«للبومة نقص فی عینیها»: جغد نقصی در دو چشم خود دارد (رد گزینه ۲) / «عدم تحرُّكها»: عدم حرکت کردن آنها (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «تَعَوَّضَ»: جبران می‌کند / «تحرَّك»: حرکت می‌دهد / «دون أن»: بی آنکه / «یتحرَّك»: حرکت کند (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۶۴- گزینه ۲

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«کلاغ صدایی دارد»: للغراب صوت (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «با آن»: به (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «بقیة حیوانات»: بقیه حیوانات (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «هشدار می‌دهد»: یُحذِّر (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۱۶۵- گزینه ۱

(کتاب آبی)

ترجمه عبارت صورت سؤال: سینه‌های آزادگان گورهای رازهاست. (ترجمه گزینه ۱): پوشاندن راز از صفات آزادگان است.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: آزادگان رازها را آشکار می‌کنند.

گزینه «۳»: آزاده رازها را نگهداری نمی‌کند.

گزینه «۴»: اگر دین ندارید، [لا اقل] آزاده باشید.

(مفهوم)

۱۶۶- گزینه ۳

(پهروز وبان)

«مصدره»: افعال نادرست است ← مصدره: إفراز و علی وزن: افعال

دقت کنید در تحلیل صرفی، مصدر را با باب اشتباه نگیرید.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۶۷- گزینه ۳

(نوید امسالی)

«تشرّفنا» فعل ماضی از باب «تفعل» است و حرکت عین‌الفعل آن فتحه است.

همچنین «الأرْبعة» بر وزن «أفعل» و با حرکت فتحه روی حرف «ب» صحیح است.

(ضبط حرکات)

۱۶۸- گزینه ۳

(کتاب آبی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن، در ابتدای جمله فعل نیامده باشد؛ «تَحَسَّرَ» مصدر باب «تَفَعَّلَ» است و فعل نیست.

نکته مهم درسی:

بعد از فعل هیچ‌گاه کلمه به صورت مجرور نمی‌آید. (به عبارت دیگر از مجرور بودن «الناس» هم می‌توانستیم بفهمیم که «تَحَسَّرَ» در این عبارت، یک اسم است، نه فعل.)

(قواعد فعل)

۱۶۹- گزینه ۱

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که به ضمیر «ک» متصل شود؛ وقتی ضمیر «ک» به انتهای یک فعل متصل می‌شود، نقش مفعول را می‌گیرد؛ بنابراین به زبان ساده، باید دنبال فعلی بگردیم که متعدّی (گذرا به مفعول) باشد.

در گزینه «۱»، «یَحْفَظُ» (حفظ می‌کند) متعدّی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، «یتجلی» (آشکار می‌شود)، «تنام» (می‌خوابد)، «تخرج» (بیرون می‌رود) و «تعیش» (زندگی می‌کند) هیچکدام گذرا به مفعول نیستند، پس ضمیر نمی‌تواند به انتهای آنها متصل شود.

(قواعد فعل)

۱۷۰- گزینه ۱

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

صورت سؤال، فعلی را می‌خواهد که در جایگاه خبر قرار داشته باشد.

در گزینه «۱»، «المؤمن» مبتدا و فعل «لا یسب» خبر آن است.

ترجمه عبارت: مؤمن دشنام نمی‌دهد به کسی که به خاطر نادانی‌اش به او دشنام داده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: جمله فعلیه است، نه اسمیه، پس خبر ندارد.

گزینه «۳»: «المسلم» مبتدا و «من» خبر است. (خبر یک اسم است، نه فعل)

گزینه «۴»: «أفضل» مبتدا و «من» خبر است. (خبر یک اسم است، نه فعل)

(انواع هملات)

تاریخ و جغرافیا (۳)

۱۷۱- گزینه ۳»

(علی‌مهمر کریمی)
اختلافات حکومت افشاریه با زمامداران عثمانی، با عقد معاهده‌ای میان دو طرف، منجر به صلحی شد که تا اواخر حکومت کریم‌خان که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد.

(تاریخ (۳)، تاریخ ایران در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۲۱)

۱۷۲- گزینه ۱»

(میلاد هوشیار)
در اواخر قرن ۱۷ م. تحول سیاسی بزرگی در انگلستان رخ داد که بر جهان پس از خود تأثیر چشمگیری گذاشت. اگرچه از قرن ۱۳ م. در انگلستان مجلس (پارلمان) به وجود آمده بود، اما این نهاد قدرت چندانی نداشت.

(تاریخ (۳)، تاریخ جهان در قرون پدیر و معاصر، صفحه ۲۶)

۱۷۳- گزینه ۳»

(علیرضا رضایی)
شاهان قاجار فاقد ابزارهای لازم، مانند نظام اداری کارآمد و ارتش ثابت و حرفه‌ای، برای اعمال قدرت مطلقه بودند.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۷۴- گزینه ۳»

(میلاد هوشیار)
در پایان دور اول جنگ‌های میان ایران و روسیه، معاهده گلستان و در پایان دور دوم، قرارداد ترکمانچای میان دو کشور به امضا رسید. ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد و در معاهده ترکمانچای نیز متعهد به پرداخت ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه گردید.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۷۵- گزینه ۲»

(میلاد هوشیار)
اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه زیاد دوام نیاورد؛ زیرا ناپلئون اندکی بعد تمام تعهدات خود در برابر ایران را زیر پا گذاشت و با روسیه صلح کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۶)

۱۷۶- گزینه ۳»

(فاطمه سقایی)
به‌طور کلی در شهرها، خانه‌ها و مغازه‌ها و فضاهای صنعتی به هم فشرده‌ترند و فعالیت‌های متنوع در فضاهای محدودتری مترکم شده‌اند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۱۷۷- گزینه ۴»

(علیرضا رضایی)
مادرشهر (متروپل) بزرگ‌ترین و مهم‌ترین شهر یک ناحیه، استان یا یک کشور است. معمولاً به مادرشهر، کلان‌شهر نیز گفته می‌شود. برخی معتقدند کلان‌شهر ترجمه و معادل واژه مگاسیتی است و به شهرهایی با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت اطلاق می‌شود. در ایران، طبق مصوبه شورای عالی معماری و شهرسازی، به شهرهایی که بیش از ۱ میلیون نفر جمعیت داشته باشند، کلان‌شهر گفته می‌شود.

با افزایش جمعیت مادرشهرها و گسترش حومه‌های آن‌ها، به‌تدریج، منطقه مادرشهری به وجود می‌آید.

در نتیجه گسترش فوق‌العاده زیاد دو یا چند مادرشهر در امتداد مسیرهای ارتباطی و حمل‌ونقل، زنجیره‌ای از مادرشهرها یا کلان‌شهرها پدید آمده‌اند که به آن‌ها مگالاپلیس گفته می‌شود. برخی، مگالاپلیس را منطقه ابرشهری نامیده‌اند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۴)

۱۷۸- گزینه ۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)
در نواحی حاشیه‌نشین و حومه‌های فقیرنشین شهرها (اسکان غیررسمی یا غیرقانونی) انحرافات و کجروی‌های اجتماعی، سرقت و خشونت، اعتیاد، طلاق و ... گسترش می‌یابد.

به‌طور کلی فضاهای شهری می‌توانند در پیشگیری از وقوع جرم یا جرم‌خیزی نقش داشته باشند.

به کمک هوشمندسازی شهری به‌طور مثال نصب دوربین‌های مداربسته در نقاط مختلف شهر می‌توان از گسترش این پدیده جلوگیری کرد. هم‌چنین با آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان می‌توان تا حدودی از پیشرفت آن جلوگیری نمود.

مبلمان شهری بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است. در طراحی مبلمان شهری فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت می‌گردد و به نیازهای افراد ویژه به‌طور مثال معلولان و جانبازان و سالخوردگان توجه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۴)

۱۷۹- گزینه ۳»

(فاطمه سقایی)
شهر هوشمند، به شهری گفته می‌شود که در آن برای امور مختلف از فناوری اطلاعات و ارتباطات استفاده می‌شود. در بخش پزشکی با ایجاد سوابق سلامت شخص می‌توان در هر مکان به اطلاعات سلامت افراد به‌راحتی دسترسی پیدا کرد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۶ و ۲۷)

۱۸۰- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

شهر پایدار شهری است که در آن نیازهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ساکنان به طور مناسب و عادلانه برطرف می‌شود؛ بدون اینکه منافع نسل‌های آینده به خطر بیفتد و شهر و فعالیت‌های شهری کمترین تأثیر نامطلوب را بر محیط‌زیست داشته باشد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۲۸)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۸۱- گزینه «۴»

(سید علیرضا علویان)

امروزه دوران سلسله‌های پیشدادیان و کیانیان به عنوان دوره افسانه‌ای (اساطیری) تاریخ ایران شناخته می‌شود.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۶۲)

۱۸۲- گزینه «۲»

(علی‌مهمر کریمی)

به گفته هرودت، ایرانیان از شعور و آگاهی تاریخی بالایی برخوردار بودند. شاید یکی از دلایل ضعف تاریخ‌نگاری در آن دوره، این باشد که سنت شفاهی، بسیار مقبول‌تر و پسندیده‌تر از سنت کتابت بوده است.

علاقه و عادت به حفظ سینه به سینه مطالب در قرن‌ها و حتی هزاره‌ها، لزوم ثبت و نگارش مطالب تاریخی را در درجه اهمیت کمتری قرار داده بود.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۶۷)

۱۸۳- گزینه «۴»

(علی‌مهمر کریمی)

مردم ایران در دوران پیش از تاریخ، در ساخت ظروف و ابزار سفالی پیشرفت قابل توجهی یافتند. یافته‌های باستان‌شناسی نشان می‌دهد که مردم ایران در این دوران با چکش کاری بر روی رگه‌های طبیعی مس، برخی ابزارها به‌ویژه زیورآلات مسی می‌ساختند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۸۴- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

شهر بزرگ و آباد شوش که در نتیجه یورش آشوربانیپال با خاک یکسان شده بود، در دوران سلسله هخامنشیان دوباره شکوه و عظمت دیرین خود را بازیافت.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۷۷ و ۷۸)

۱۸۵- گزینه «۴»

(پواد میربلوکی)

مفرغ‌های لرستان، بهترین نمونه از صنعت و هنر فلزکاری ایران به‌شمار می‌روند.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۷۴)

۱۸۶- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

جهت رشته‌کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل باعث بارش‌های بیشتر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس شده است. شهر درود در استان لرستان در دامنه پربارش زاگرس قرار دارد. شهر طیس که در دامنه پشت به باد و بسیار دورتر از زاگرس قرار گرفته است، بهره‌ای از ویژگی بارش و رطوبتی زاگرس نبرده است.

همان‌طور که در صورت سؤال آمده است، این دو شهر تقریباً در یک عرض جغرافیایی قرار دارند؛ بنابراین، تفاوت دمای این دو شهر ناشی از زاویه تابش خورشید و میزان انرژی دریافتی از آن نیست.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۱۸۷- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

به‌طور کلی علت تنوع آب‌وهوایی ایران را می‌توان در سه عامل جغرافیایی بررسی کرد:

۱- موقعیت جغرافیایی؛

۲- میزان ارتفاع و جهت کوهستان‌ها؛

۳- ورود توده‌های هوا به کشور.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۱۸۸- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

توده هوای مرطوب غربی: رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل می‌کند و برف و باران به همراه دارد.

توده هوای مرطوب موسمی: برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ می‌کند و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود. توده هوای گرم و خشک: در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و باعث افزایش شدید دما می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۳۹)

۱۸۹- گزینه «۴»

(کنکور قاجار از کشور ۱۴۰۱)

توده‌های مرطوب غربی، از سمت شمال و غرب رطوبت دریای مدیترانه و اقیانوس اطلس را در دوره سرما به داخل ایران منتقل می‌کند و برف و باران به همراه دارد. این شرایط آب‌وهوایی برای فعالیت‌های نظامی نامطلوب است؛ زیرا آب‌وهوای دارای رطوبت بالا طرح‌های نظامی، تاکتیک‌ها و تجهیزات نظامی، البسه و پشتیبانی از نیروها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

(بغرافیهای ایران، بغرافیهای طبیعی ایران، صفحه‌های ۳۹ و ۴۴)

۱۹۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

برای حل مشکلات محیط‌زیست کشور، مدیران، برنامه‌ریزان و مسئولان باید به «بعد مکانی» تصمیم‌گیری‌های خود توجه جدی کنند. عواملی چون کاهش ریزش‌های جوئی، «خشک شدن باتلاق‌ها» و مدیریت ضعیف منابع آب در این مناطق، باعث شکل‌گیری بحران ریزگردها شده است.

(بغرافیهای ایران، بغرافیهای طبیعی ایران، صفحه ۳۵)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۹۱- گزینه «۲»

(سید علیرضا علویان)

عباسیان برای توجیه حقانیت و مشروعیت خلافت خویش، بر خویشاوندی و پیوندی که از طریق عباس بن عبدالمطلب با پیامبر داشتند، تأکید می‌کردند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۶۶)

۱۹۲- گزینه «۱»

(علی‌مهدی کریمی)

یکی از ویژگی‌های شاخص خلافت عباسیان، اجتناب از سیاست عرب‌گرایی بود که امویان دنبال می‌کردند. به همین دلیل، در این دوره، ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی در حکومت برخوردار شدند و نقش مهمی را در اداره امور خلافت به عهده گرفتند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۶۹)

۱۹۳- گزینه «۲»

(یواد میربلوکی)

پیشینه تأسیس دیوان در دوران اسلامی به زمان عمر بن خطاب، خلیفه دوم بازمی‌گردد. او به پیشنهاد هرمزان، یکی از فرماندهان اسیر ایرانی، دیوان جُند (سپاه) را در مدینه تشکیل داد.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۷۰)

۱۹۴- گزینه «۱»

(یواد میربلوکی)

پس از سقوط تیسفون، بقایای ارتش ساسانی در جلولا گرد هم آمدند و با مهاجمان جنگیدند، اما شکست خوردند و بسیاری از آنان کشته شدند.

(تاریخ (۲)، ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۲)

۱۹۵- گزینه «۴»

(علی‌مهدی کریمی)

شعوبیان، گروهی از اندیشمندان، شاعران و نویسندگان ایرانی بودند که با سیاست تعصب و تفاخرطلبی قومی و قبیله‌ای امویان به مخالفت برخاستند و با استناد به آیات قرآن و روایات پیامبر، بر برابری اقوام تأکید می‌کردند. جنبش شعوبی در دوره اول عباسیان در عراق فعال بود.

(تاریخ (۲)، ایران؛ از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۸۵ و ۸۶)

۱۹۶- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

زیست‌بوم‌ها نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و به همین سبب، یک ناحیه را به وجود می‌آورند که از سایر نواحی متمایز می‌شود.

(بغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۵۴)

۱۹۷- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

گوشت‌خواران، مصرف‌کنندگان رده دوم در یک بوم‌سازگان هستند.

(بغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۵۴)

۱۹۸- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

با توجه به تأثیر ارتفاع بر پوشش گیاهی، هر چه ارتفاع افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آن‌ها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود.

(بغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۵۷)

۱۹۹- گزینه «۱»

(علیرضا رضایی)

شرح عبارت‌های نادرست:

الف) میانگین دما در ساوان بیشتر از جنگل‌های تایگا است.

د) تولید خالص اولیه در زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی بیشتر از زیست‌بوم توندرا است.

(بغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۷)

۲۰۰- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

تنوع زیستی سواحل در اثر تمرکز زیاد جمعیت در سواحل و فعالیت‌های انسانی در معرض خطر قرار گرفته و از راهکارهای حفاظت از این نواحی، انتقال ماسه از نواحی دیگر به ساحل و ایجاد تپه‌های ماسه‌ای مصنوعی است.

(بغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۶۱)

فلسفه دوازدهم

۲۰۱- گزینه «۳»

(سبا یعقوبزاده صابری)

سلب سه‌ضلعی بودن از مربع کاملاً ضرورت عقلی دارد و صددرصد صادق بوده و نوع قضیه وجوبی است؛ یعنی عقل قطعاً قبول می‌کند که مربع سه‌ضلعی نیست.

در قضایای وجوبی صدق قضیه اجتناب‌ناپذیر است؛ یعنی قضیه قطعاً از جهت عقلانی صادق و ضروری است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: در قضایا از نوع امتناعی کذب قضیه اجتناب‌ناپذیر است؛ یعنی قضیه صددرصد کاذب است و امتناع عقلی دارد.

گزینه «۲»: در قضایا از نوع امکانی است که عقل اجتنابی نسبت به صدق و کذب ندارد؛ یعنی ممکن است صادق یا کاذب باشد و ترجیحی نسبت به هیچ‌کدام ندارد.

گزینه «۴»: در قضایای وجوبی عقل نسبت به پذیرش کذب آن امتناع دارد نه صدق و صادق بودن قضیه را صددرصد قبول می‌کند.

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۲۰۲- گزینه «۳»

(مسین آفونری راهنمایی)

در صورتی که کیفیت قضیه امکانی را از سالبه به موجب و یا برعکس تغییر دهیم تفاوتی در نوع قضیه ایجاد نمی‌شود و همچنان امکانی باقی می‌ماند پس نمی‌تواند ایجابی یا امتناعی شود.

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۲۰۳- گزینه «۳»

(سبا یعقوبزاده صابری)

اگر ماهیتی ممکن‌الوجود را در نظر بگیریم؛ اما مصداق آن را در جهان نیابیم دلیل بر این نیست که این ماهیت ذاتاً نمی‌تواند موجود شود چراکه ممتنع‌الوجود بالذات نیست که ذاتش امتناع وجود داشته باشد.

اما سایر گزینه‌ها صحیح می‌باشد چراکه چنین ماهیتی هنوز از حالت تساوی نسبت به وجود و عدم خارج نشده؛ یعنی ذاتش ترجیحی بین وجود و عدم ندارد یا به عبارتی هنوز علتی که آن را از حالت امکانی دربیآورد موجود نیست.

توضیح نکات درسی:

دقت کنید که اگر در صورت سؤال گفته شده بود مفهومی که مصداقی در جهان خارج ندارد در این صورت آن مفهوم می‌توانست ممکن‌الوجود باشد یا نباشد (ممتنع‌الوجود باشد) اما صورت سؤال کلمه ماهیت ممکن‌الوجود را ذکر کرده است.

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۲۰۴- گزینه «۳»

(مسین آفونری راهنمایی)

واجب‌الوجود خودش خودش را پدید نیآورده است و این‌گونه هم نیست که ضرورت وجودش پدید آمده باشد، بلکه ذاتش ضرورت وجود دارد و این ضرورت از ناحیه غیر نیست همیشه بوده، هست و خواهد بود.

آنچه ممتنع‌الوجود نباشد می‌تواند واجب باشد و هم می‌تواند ممکن باشد.

(فلسفه (۲)، هوان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ و ۱۱)

۲۰۵- گزینه «۳»

(نیما پوهاری)

رابطه علیت یک رابطه مقدم و پیش از وجود است، نه رابطه‌ای فرع و قائم بر وجود. معلول پیش از رابطه علیت موجود نیست و پس از این رابطه موجود می‌شود. پس نمی‌توان گفت که یک علتی وجود دارد و یک معلولی، و سپس بین آن‌ها رابطه علیت برقرار می‌شود.

نکته: رابطه علیت تنها رابطه‌ای نیست که با تجربه کشف نمی‌شود و غیر تجربی و عقلانی است (رد گزینه دوم).

(فلسفه (۲)، هوان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۴ و ۱۵)

۲۰۶- گزینه «۱»

(نیما پوهاری)

علت چیزی است که به معلول وجود می‌دهد و وجود معلول متوقف بر وجود آن است؛ یعنی تا علت نباشد، معلول هم پدید نمی‌آید. معلول نیز چیزی است که وجودش را از چیزی دیگر که همان علت است می‌گیرد؛ یعنی در وجود خود، نیازمند دیگری است. پس رابطه علیت وجودی است که در آن، یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد. توجه داشته باشیم که رابطه علیت، رابطه‌ای وجودی است؛ یعنی وجود یکی ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است؛ یعنی مانند رابطه دوستی نیست که در آن ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس میان آن‌ها دوستی برقرار می‌گردد.

(یک طرف رابطه علت است و طرف دیگر خود رابطه وجودبخشی.)

(فلسفه (۲)، هوان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۲۰۷- گزینه «۳»

(نیمه پواهری)

هیوم می‌گوید، بر اثر تکرار مشاهده خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است. او این حالت ذهنی را «تداعی» می‌نامد و می‌گوید تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی و پشت سرهم آمدن پدیده‌ها نیست. از این طریق است که ما پنداشتیم یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین برقرار است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: از نظر دکارت علیت جزء مفاهیم اولیه‌ای است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند؛ یعنی هر انسانی، با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه و یا آموزش ندارد؛ پس درک علیت نه عقلی است و نه تجربی.

گزینه «۲»: تجربه‌گرایان معتقدند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها پی می‌برد. (نه اصل علیت)

گزینه «۴»: تجربه‌گرایان می‌گویند که مثلاً چون زمین همواره با آمدن خورشید، روشن می‌شود و با ناپدید شدن آن، تاریک می‌گردد، انسان متوجه رابطه‌ای میان این دو پدیده شده و دانسته که تا خورشید نیاید، زمین هم روشن نمی‌شود، یعنی یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین یافته است. (پس خود انسان آن را ضروری می‌پندارد)

(فلسفه (۲)، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۲۰۸- گزینه «۳»

(سبا پعفرزازه صابری)

کسی که تجربه‌گرای محض است، در عمل نمی‌تواند از این نظر خود پیروی کند، زیرا بنابر اصل تجربه‌گرایی، اگر فرد تجربه‌گرا با پدیده‌های جدید روبه‌رو شود، نمی‌تواند از این پدیده انتظار آثار خاص داشته باشد. اما در عمل این‌گونه نیست و همان فرد هم انتظار آثار خاص دارد، یعنی با پدیده‌های جدید که روبه‌رو می‌شود، باز هم براساس اصل سنخیت با آن برخورد می‌کند؛ پس در واقع عمل براساس این اصل ناقض سخن او می‌باشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اصل سنخیت اصلی عقلانی است نه تجربی.

گزینه «۲»: شناخت تفاوت‌ها و تمایزها که با شناخت حسی صورت می‌گیرد، ارتباطی با مورد مطرح شده در صورت سؤال ندارد.

گزینه «۴»: عبارت صورت سؤال درباره خود اصل سنخیت است و این که آیا آن صرفاً متکی به تجربه است یا خیر، نه درباره یافتن و تشخیص مصادیق آن.

(فلسفه (۲)، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۰۹- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

دکارت معتقد بود که اصل علیت بدون دخالت تجربه به دست می‌آید و جزء اصول اولیه‌ای است که انسان آن را به‌طور فطری درک می‌کند. اما از نظر هیوم ما در اثر عادت ذهنی ناشی از تعاقب و پی‌درپی بودن حوادث به مفهوم علیت در ذهن خود می‌رسیم. این سخن هیوم با نظر فیلسوفان مسلمان نیز تقابل دارد که درک ما از علیت را ناشی از درک عقل بر مبنای اصول بدیهی نظیر امتناع اجتماع نقیضین می‌دانند.

از نظر فیلسوفان مسلمان عقل به اصل علیت و فروع آن (نظیر وجوب علی و معلولی) حکم می‌کند؛ اما هیوم که درک ما از علیت را ناشی از عادت ذهنی می‌داند به وجود رابطه ضروری و همیشگی بین موجودات قائل نیست و حکم‌دادن به وجود آن را یقینی نمی‌داند؛ بلکه رابطه علیت را صرفاً یک قرارداد و عادت ذهنی می‌داند.

این‌که نشانی از اصل علیت در حس و تجربه یافت نمی‌شود، سخنی است که هم دکارت و هم هیوم و هم فلاسفه مسلمان نظیر ابن‌سینا آن را قبول دارند و در این مورد اختلاف‌نظری ندارند.

نه فلاسفه مسلمان نه هیوم (و نه حتی دکارت) حکم به مصادیق علیت را کار عقل محض (عقل به تنهایی) نمی‌دانند. از نظر فیلسوفان مسلمان حس و تجربه و از نظر دکارت نیز تجربه و آموزش در آن دخیل است و هیوم نیز آن را ناشی از عادت ذهنی ما می‌داند.

(فلسفه (۲)، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۱۰- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

ابیات موجود در گزینه‌های اول و دوم و سوم مربوط به اصل سنخیت علت و معلول هستند که به نظم و انتظام جهان اشاره دارند و بیان می‌کنند که بین علت و معلول تناسب و هماهنگی به‌خصوصی برقرار است. اما بیت ذکرشده در گزینه چهارم بیانگر این است که هر معلولی علتی دارد و معلول خود به خود پدید نمی‌آید و می‌توان آن را متناسب با اصل وجوب علی و معلولی در نظر گرفت.

(فلسفه (۲)، پیمان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

منطق

۲۱۱- گزینه «۴»

(هسین آفونری، راهنمایی)

روش مقابله با تمثیل ناروا (قیاس مع الفارق) بیشتر از یک راه است.

۱- توجه به وجوه اختلاف

۲- یافتن استدلال تمثیلی مخالف

هر چه وجوه مشابهت میان دو امر بیشتر باشد استقرای تمثیلی قوی تر است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۴)

۲۱۲- گزینه «۱»

(هسن صدری)

در این عبارت یک استدلال تمثیلی بیان شده است که در آن احساسات انسانی به جهت آسیب‌پذیر بودن آن به لیوانی شیشه‌ای شباهت داده شده است. همچنین این استدلال تمثیلی منجر به مغالطه تمثیل ناروا شده است؛ زیرا می‌توان گفت لیوان شیشه‌ای صرفاً یک جسم شکننده است اما احساسات انسان، جسمانی نیستند (توجه به وجوه اختلاف). در صورت بروز مشکل در احساسات انسان، می‌توان اتفاقاً با روشی درست به اصلاح و ترمیم آن پرداخت.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۴)

۲۱۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

برای مقابله با تمثیل ناروا می‌توان از «توجه به وجوه اختلاف» بهره برد. استدلال گزینه «۴» یک استدلال تمثیلی است که در نقد آن می‌توان به وجوه اختلاف میان جامعه و بدن انسان اشاره کرد. استدلال‌های مطرح‌شده در گزینه‌های «۱» و «۳» و گزینه «۲» به ترتیب از نوع قیاس و استقرای تعمیمی است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۲۱۴- گزینه «۱»

(فرهاد قاسمی نژاد)

باید توجه داشت که این استدلال بر مبنای چند تجربه، حکم کلی صادر کرده است. به عبارتی فرد در چندین مورد تجربه کرده است که فارغ‌التحصیلان رشته فلسفه بازار کار نداشته‌اند و از آن نتیجه کلی گرفته که این رشته چنین است.

در استقرای تمثیلی حکم یک امر جزئی به امر جزئی دیگر سرایت داده می‌شود؛ در حالی که این عبارت به کل امر مورد نظر حکم داده است. (رد

گزینه ۳)

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۲۱۵- گزینه «۱»

(هسن صدری)

آن چیزی که در قوت یک استقرای تعمیمی مؤثر است، تعداد «نمونه‌ها» نسبت به جامعه آماری است، نه تعداد خود «جامعه آماری». تعداد جامعه آماری اساساً در حوزه اختیار ما نیست. آن چیزی که به انتخاب ما بستگی دارد، تعداد نمونه‌ها و نسبت آن با جامعه آماری است. سایر گزینه‌ها از جمله شرایط استقرای قوی می‌باشد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۷)

۲۱۶- گزینه «۱»

(نیمای پواهری)

از استنتاج بهترین تبیین در علم، برای بررسی فرضیه‌های علمی استفاده می‌شود، نه رد یا اثبات نظریه‌های علمی. نظریه‌های علمی، قضایای کلی و عمومی به دست آمده از استقرای تعمیمی هستند، که می‌توان با قیاس آن‌ها را اثبات و یا با مثال نقض آن‌ها را ابطال کرد.

در استنتاج بهترین تبیین همانند یک کارآگاه عمل می‌کنیم و با حذف تبیین‌های اشتباه، به بهترین تبیین دست می‌یابیم، نه اینکه صرفاً آن حالتی که به نظرمان درست می‌آید را حدس بزنیم.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۲۱۷- گزینه «۲»

(نیمای پواهری)

گزینه‌های اول و سوم و چهارم هر سه سؤالی هستند و جمله انشایی محسوب می‌شوند؛ بنابراین قضیه نیستند. در گزینه دوم دقت کنید که هر چند خود قسمت «امروز کجا بودی؟» به تنهایی سؤالی است و قضیه نیست؛ اما این صرفاً قسمتی از یک جمله اصلی تر است که باید آن را بررسی کنیم. جمله اصلی ذکر شده در گزینه دوم این گونه است: «علی از نرگس «فلان چیز» را پرسید». جمله اصلی یک جمله خبری کامل بامعنا است، بنابراین تصدیق محسوب می‌شود. آن سؤال یک بخش مستقل نیست و صرفاً جزئی از آن جمله خبری به شمار می‌آید.

(منطق، قضیه مملی، صفحه ۵۵)

۲۱۸- گزینه «۴»

(نیمای پواهری)

دقت کنید که در بررسی جملات هر آنچه که به شما داده شده است را بررسی کنید و از تغییر دادن اجزای آن خودداری کنید، مگر هنگامی که فعل جمله اسنادی نیست و با تغییر دادن آن مجبور باشید آن را اسنادی کنید. مثلاً «علی می‌رود» را به «علی رونده است» تبدیل کنید. اما در این سؤال با چنین مشکلی مواجه نیستیم.

در عبارت اول، محمول ما «غیرفلز» و نسبت و فعل ما «است» می‌باشد.
در بررسی عبارت دوم به این نکته توجه کنید که گاهی در قضیه حملی محمول قبل از موضوع و موضوع پس از محمول ذکر می‌شود. باید دقت کنید که کدامیک توضیح دیگری است و آن را محمول بگیرید. بنابراین محمول این قضیه «قهرمان شاهنامه» و نسبت آن «است» می‌باشد.

(منطق، قضیه عملی، صفحه ۵۶)

۲۱۹- گزینه «۲»

(مسیر آفوندری راهنمایی)

وقتی محمول قضیه درباره لفظ موضوع صحبت کند ← قضیه شخصیه می‌شود.

تکلیف: تنها قضایای محصوره قابلیت سورپذیری دارند. گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴» سورپذیر و محصوره‌اند. قریب به اتفاق = بیشتر یا اغلب = بعضی

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۲۲۰- گزینه «۲»

(نیما پواهری)

در قضیه محصوره مفهوم محمول بر تک تک مصادیق موضوع حمل می‌شود و معمولاً می‌توانیم برای آن سور (کم) در نظر بگیریم. در قضیه «دو ماشین در پارکینگ قرار دارد» می‌توان «دو» را جایگزین سور «بعضی» قلمداد کرد. در واقع یعنی «بعضی ماشین‌ها در پارکینگ قرار دارند» و می‌توان محمول پارکینگ قرار دارد، ماشین ب در پارکینگ قرار دارد. در قضیه شخصیه محمول یک بار بر کل موضوع حمل می‌شود. عبارت «آزادی مفهومی زیبا و انسانی است» قضیه شخصیه محسوب می‌شود.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

فلسفه یازدهم

۲۲۱- گزینه «۴»

(مسیر آفوندری راهنمایی)

سقراط به روز دآوری و جهان دیگر معتقد بود.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پس از ختم دادرسی سقراط به زندان منتقل شد.

گزینه «۲»: دانای حقیقی خداست.

گزینه «۳»: سقراط هیچ کتابی نوشت زندگی او حکایت واقعی فلسفه است.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۱)

۲۲۲- گزینه «۲»

(فخرار قاسمی نژاد)

جامعه آتن در زمان سقراط متأثر از اندیشه سوفسطائیان بود. آنان معتقد بودند که جهان را نمی‌توان شناخت و آنچه را که ما علم و دانش می‌نامیم، تنها ساخته و پرداخته ذهن ماست و تطابقی با واقعیت‌ها ندارد.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌های ۴۳، ۴۵ و ۴۶)

۲۲۳- گزینه «۳»

(سبا پعفرزاده صابری)

سقراط گفت ثروت فضیلت نمی‌آورد؛ بلکه این فضیلت است که باعث می‌شود هر چیز مفید برای فرد و جامعه به‌وجود آید.

نکات مهم درسی:

رابطه ثروت و فضیلت از منظر سقراط یک رابطه یک‌سویه است نه دو سویه یعنی فضیلت منجر به ثروت می‌شود نه برعکس.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: سقراط گفت دانای حقیقی فقط خداست. دانای حقیقی را با داناترین آدمیان اشتباه نگیرید.

گزینه «۲»: هیچ دست‌نوشته و اثری از سقراط باقی نمانده است؛ بلکه افلاطون حکایت‌گر زندگی اوست.

گزینه «۴»: در روش سقراطی از طریق پرسیدن سؤالات هدفمند به مخاطب کمک می‌کنیم تا خودش حقیقت را بیان کند.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۱)

۲۲۴- گزینه «۴»

(نیما پواهری)

سقراط می‌گوید: «آیا پسندیده است که از ترس مرگ یا هر خطر دیگری از فرمان الهی سر بتابیم؟ بلی! اگر چنین گناهی از من سر زند، سزاوار است که دادگاهی تشکیل دهند و بگویند سقراط به خدا اعتقاد ندارد. ارتکاب آن گناه دلیل بر سرپیچی از امر خداست.»

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این ادعایی بود که ملتوس در باب سقراط اظهار کرد و سقراط آن را نپذیرفت و در برابر آن از خود دفاع کرد.

گزینه «۲»: ملتوس برای ادعای خود شواهدی ذکر کرد و در پایان از دادگاه برای سقراط درخواست مجازات مرگ نمود.

گزینه «۳»: ملتوس گفت جرم سقراط این است که خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد دارند، انکار می‌کند و از خدایی جدید سخن می‌گوید! (نه اینکه خداناباور است.)

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۱)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: همین‌که ما با طرف مقابل خود صحبت می‌کنیم، یا لیوان آبی را برمی‌داریم و می‌نوشیم، یا از عمل کسی خوشحال یا عصبانی می‌شویم، گویای آن است که ما به امکان شناخت خود پی برده‌ایم. پس کارهایی که انجام می‌دهیم نشانه‌ی بدهاقت امکان شناخت است نه مفهوم شناخت.

گزینه «۲»: گاهی همین امر بدیهی نیز، چه در گذشته و چه در زمان حاضر، انکار شده است. پس انکار امکان معرفت هم در گذشته و هم در حال حاضر رخ داده است.

گزینه «۳»: البته ما می‌دانیم که حقایق بسیاری وجود دارد که هنوز انسان نتوانسته آن‌ها را بشناسد. همچنین ممکن است ما در توانایی خود برای شناخت برخی امور شک کنیم؛ این شک، غیر از شک در امکان اصل شناخت است؛ پس علتی برای شک در امکان شناخت نمی‌باشد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۵، ۴۷ و ۴۸)

۲۲۹- گزینه «۱»

همین‌که ما با طرف مقابل خود صحبت می‌کنیم، یا لیوان آبی را برمی‌داریم و می‌نوشیم، یا از عمل کسی خوشحال یا عصبانی می‌شویم، گویای آن است که ما به امکان شناخت خود پی برده‌ایم. آری اگر رفتاری غیر از این از ما سر می‌زد، می‌توانستیم بگوییم که در توانایی دانستن خود شک داریم. بنابراین پایه‌ای‌ترین و نخستین زمینه‌ی درک ما از اصل امکان شناخت، پذیرش واقعیت مستقل از ذهن و ارتباط با اشیای گوناگون است.

به عبارت دیگر ما قبل از هرگونه شناخت در مورد امور مختلف این اصل را پذیرفته‌ایم که اشیا پیرامون ما ساختگی و تخیلی نیست؛ بلکه واقعیتی مستقل از ذهن است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۷)

۲۳۰- گزینه «۴»

تصحیح و تکمیل دانش که منجر به پیشرفت دانش شده است؛ دلیلی بر توانایی بشر (امکان شناخت) برای رسیدن به معرفت است.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۸)

۲۲۵- گزینه «۳»

(نیما پوهاری)
سقراط گفت: «اما این افترا، که من منکر خدا باشم، وارد نیست. از تو می‌پرسم: آیا ممکن است که کسی صفات و امور مربوط به انسان را بپذیرد، اما منکر وجود انسان باشد؟ آیا کسی پیدا می‌شود که علم و قدرت و عدالت فوق بشری را قبول داشته باشد ولی وجود خداوند را منکر شود؟». بنابراین او باور و اعتقادش به خداوند را از طریق قائل‌بودن خود به آثار و لوازم او اثبات کرد. اما دقت کنید که این جمله بدین معنی نیست که لوازم یک امر بر آن تقدم دارند و قبل از آن هستند. قاعدتاً ابتدا خود امر وجود دارد و سپس لوازم آن. سقراط نیز بر پایه‌ی این اصل است که دارد با دیدن معلول وجود علت را اثبات می‌کند. پس سیر استدلال سقراط را از پیش‌فرض استدلال او تفکیک کنید.

(فلسفه یازدهم، زندگی براساس انریشه، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۲)

۲۲۶- گزینه «۳»

(حسن صدری)
اینکه به سمت چیزی می‌رویم یا از چیزی دور می‌شویم و اینکه می‌کشیم از خطرات فاصله بگیریم، همه این‌ها نشانه «توانایی» ما در دانستن یا همان «امکان» دانستن و امکان شناخت چیزهاست.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۵)

۲۲۷- گزینه «۲»

(حسن صدری)
معنا و مفهوم شناخت بدیهی و روشن است و نیازی به تعریف ندارد. هر مفهومی که بدیهی باشد، از نظر منطقی آوردن تعریف مفهومی برای آن ناممکن است، زیرا این‌گونه مفاهیم علاوه بر اینکه بدون تعریف نیز برای ما روشن هستند و نیازمند به تعریف نیستند، خود پایه و اساس تعریف سایر چیزها قرار می‌گیرند و مفهومی پایه‌ای‌تر از آن‌ها نیست که بتوان به واسطه آن مفاهیم پایه‌ای، این مفاهیم بدیهی را تعریف کرد؛ اما می‌توان تعریف لفظی لغوی از آن‌ها ارائه داد.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۶)

۲۲۸- گزینه «۴»

(سبا جعفرزاده صابری)
گرگیاس می‌گوید: اولاً چیزی وجود ندارد. ثانیاً اگر وجود داشته باشد هم برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل نماید. پس به ترتیب: ۱- اصل واقعیت ۲- اصل امکان شناخت واقعیت ۳- اصل امکان انتقال شناخت و یادگیری را انکار کرد.

منطق

۲۳۱- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت «۱»: در اینجا از شباهت پردازنده‌های تلفن همراه حکم به شباهت آن‌ها در قدرت پردازشی داده است؛ در نتیجه با این که استدلال تمثیلی هست، ولی مغالطه‌آمیز نیست.

عبارت «۲»: اینکه از نمای بیرونی یک ساختمان، بخواهیم متراژ و اندازه آن را بدانیم، مغالطه تمثیل ناروا ایجاد می‌کند.

عبارت «۳»: این مورد یک استدلال تمثیلی نیست. از اینجا با بررسی چند فیلم جنایی، حکم بی کیفیت بودن آن را به کل فیلم‌های جنایی تعمیم داده پس یک استدلال تعمیمی است و امکان وجود تمثیل ناروا در استقرای تعمیمی وجود ندارد.

عبارت «۴»: در این مورد از شباهت رنگ جلد دو کتاب، حکم به شباهت محتوای آن دو شده است؛ بنابراین تمثیل ناروا وجود دارد.

بنابراین در این سؤال، در مجموع دو بار مغالطه تمثیل ناروا به کار رفته است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۳)

۲۳۲- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

مغالطه به کار رفته در استدلال صورت سؤال، تمثیل نارواست. در این استدلال از شباهت دو نفر در قد صرفاً حکم به شباهت آن‌ها در والیبال بازی کردن شده است. برای مقابله با تمثیل ناروا دو راه وجود دارد؛ یافتن استدلال تمثیلی مخالف و توجه به وجوه تفاوت. در گزینه سوم عنوان شده با این که قد این دو نفر برابر است اما مهارت در والیبال نیاز به عوامل دیگری همچون تمرین، استعداد، علاقه و ... دارد. این گزینه را می‌توان به عنوان بیان وجوه تفاوت پذیرفت. اما باقی گزینه‌ها شرایط یک استقرای تعمیمی قوی را بیان کرده‌اند.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه ۴۴)

۲۳۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

همه استدلال‌های مطرح‌شده به جز گزینه «۳»، استقرای تعمیمی هستند. این باور وجود دارد که کندن موی سفید باعث زیادتر شدن آن می‌شود. در اینجا مشتری (که از سفید شدن موهای ریش خود ناراضی است) از مشابهت دو نوع مو در ظاهر و این که صرفاً در رنگ متفاوت‌اند، نتیجه گرفته است که موی سیاه هم با کندن، زیاد می‌شود. پس با یک استقرای تمثیلی مواجهیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در اینجا فرد با استناد به مواردی مشخص و جزئی که یاد پدرش افتاده است (و تعمیم آن به زمان‌های آینده) حکم کلی به دست آورده است که هرگونه یاد پدرش، باعث غمگین شدن اوست (و بنابراین نباید بر سر خاک او برود!). بنابراین استقرایی تعمیمی است.

گزینه «۲»: شبیه توضیح گزینه «۱» (دیدن موارد جزئی از مؤمن بودن اهالی یک شهر و تعمیم حکم کلی مؤمن بودن به تمامی اهالی آن شهر)

گزینه «۴»: مانند گزینه‌های «۱» و «۲» (دیدن چند مورد جزئی از اعتیاد اهالی سینما و تعمیم حکم کلی به همه سینماگران)

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۵)

۲۳۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

در صورتی که از مقدمات کلی به نحو ضروری به نتیجه جزئی تر برسیم، استدلال را «قیاسی» می‌نامند. استدلال این گزینه «تمثیلی» است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۱ تا ۴۳)

۲۳۵- گزینه «۲»

(علیرضا نصیری)

استنتاج بهترین تبیین در زندگی روزمره و همچنین برخی فرضیه‌های علمی کاربرد دارد. مثلاً وقتی می‌خواهیم بفهمیم که کدام لباس برای شرکت در میهمانی مناسب‌تر است و با بررسی موارد به نتیجه می‌رسیم از این روش استفاده کرده‌ایم. یا وقتی در علم پزشکی می‌خواهند بیماری یک فرد را تشخیص دهند و با حذف کردن بیماری‌های مختلف به نتیجه می‌رسند نیز از استنتاج بهترین تبیین بهره جستند.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حتی اگر همه حالت‌های ممکن به حصر عقلی نیز بررسی شوند و همه حالت‌ها به جز یکی با قطعیت رد بشوند باز هم استنتاج بهترین تبیین به قیاس تبدیل نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزینه معادل «اگر درس بخوانی، مردود نمی‌شوی» است.

گزینه «۲»: این گزینه معادل «اگر مردود شوی، درس نخوانده‌ای» است.

گزینه «۳»: این گزینه معادل «اگر مردود نشوی، درس نخوانده‌ای» است.

(منطق، قضیهٔ عملی، صفحه ۵۶)

۲۴۰- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

قضایای حملی محصوره، یا جزئی هستند و یا کلیه. در قضایای کلیه محمول بر تمام مصادیق موضوع حمل می‌شود و در قضایای جزئی تنها بر برخی از مصادیق موضوع. در نتیجه با توجه به صورت سؤال، ما باید به دنبال یک قضیهٔ جزئی باشیم. سور «هر» در قضایای موجهه، سور کلی است اما اگر در قضایای سالبه مطرح شود، معنی جزئی می‌دهد. به عنوان مثال قضایای «هر الف ب نیست» و «بعضی الف ب نیست» یک معنی می‌دهند و یک قضیه محسوب می‌شوند. با توجه به این موضوع، گزینه «۳» یک قضیهٔ جزئی خواهد بود. قضیهٔ «هر ناطقی انسان نیست» با «بعضی ناطق‌ها انسان نیستند» برابر است.

(منطق، قضیهٔ عملی، صفحه ۵۸)

گزینه «۳»: هیچ‌یک از انواع استقرا یقین‌آور نیستند.

گزینه «۴»: درست است که حمایت مقدمات از نتیجه نسبی است، اما این موضوع بدین معنا نیست که نتیجه همواره غلط و غیرواقعی خواهد بود.

نتیجهٔ به‌دست آمده بالاخره یکی از حالاتی است که امکان وقوع در واقعیت را دارد.

(منطق، اقسام استرلال استقرایی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۲۳۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

در قضیهٔ حملی، صفتی یا حالتی از چیزی بیان می‌شود و همیشه محمول بر موضوع حمل می‌شود و به آن نسبت داده می‌شود.

(منطق، قضیهٔ عملی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۲۳۷- گزینه «۱»

(کتاب آبی)

قضیه‌ای محصوره است که موضوع آن شخص یا چیز یا مجموعهٔ معینی نباشد و شامل افراد و چیزهای متعدد گردد.

تکنیک: برای تشخیص قضیهٔ شخصی از محصوره از قابلیت سورپذیری می‌توان استفاده کرد. تنها گزینه «۱» است که می‌تواند سور کلی یا جزئی داشته باشد پس محصوره است.

(منطق، قضیهٔ عملی، صفحه ۵۸)

۲۳۸- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

اگر موضوع قضیه‌ای حملی شامل فرض افراد متعدد بشود (یعنی کلی باشد) آن قضیه می‌تواند محصوره باشد و ممکن است سالبه یا موجهه و کلی یا جزئی باشد. در صورتی که شخص یا چیز یا مجموعهٔ معینی باشد شخصی است.

(منطق، قضیهٔ عملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۲۳۹- گزینه «۴»

(علیرضا نصیری)

قضیهٔ شرطی «اگر درس نخوانی مردود می‌شوی» را می‌توان معادل قضیهٔ حملی «هر کس درس نخواند مردود می‌شود» دانست. در تبدیل قضیهٔ شرطی به حملی یا برعکس ترتیب ارکان قضیه بایستی حفظ شود.

ریاضی و آمار (۳)

۲۴۱- گزینه «۳»

(معمد پیرایی)

ابتدا قدرنسبت و جمله اول را به دست می آوریم:

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{a_9 - a_2}{9 - 2} = \frac{-17 - 4}{9 - 2} = \frac{-21}{7} = -3$$

$$a_2 - d = a_1 \Rightarrow 4 - (-3) = 7 = a_1$$

$$a_n = a_1 + (n - 1)d \Rightarrow a_n = 7 + (n - 1) \times (-3)$$

$$\Rightarrow a_n = 7 - 3n + 3 = 10 - 3n$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۹۱ تا ۶۸)

۲۴۲- گزینه «۴»

(عمیرضا سعیدی)

با توجه به سؤال داریم:

$$a_1, \dots, -7 \Rightarrow n = 8, d = -3, a_1 = a, a_8 = -7, a_8 = ?$$

$$a_8 = a_1 + 7d \Rightarrow -7 = a + 7 \times (-3) \Rightarrow a = -7 + 21 = 14$$

$$a_5 = a_1 + 4d = 14 + 4 \times (-3) = 14 - 12 = 2$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۹۱ تا ۶۸)

۲۴۳- گزینه «۲»

(امیر زراندوز)

ابتدا جمله اول و نسبت مشترک را به دست می آوریم. برای این کار a_n را به ازای $n = 1$ و $n = 2$ به دست می آوریم تا جملات اول و دوم به دست آیند. سپس با تقسیم جمله دوم به جمله اول، نسبت مشترک نیز به دست می آید:

$$a_n = 3 \left(\frac{1}{2}\right)^{n-2} \begin{cases} n=1 \Rightarrow a_1 = 3 \left(\frac{1}{2}\right)^0 = 3 \times 1 = 3 \\ n=2 \Rightarrow a_2 = 3 \left(\frac{1}{2}\right)^1 = 3 \times \frac{1}{2} = \frac{3}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{\frac{3}{2}}{3} = \frac{1}{2} \Rightarrow a_1 + r = 3 + \frac{1}{2} = 3 + 0.5 = 3.5 = \frac{7}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفطی، صفحه های ۷۴ تا ۷۹)

۲۴۴- گزینه «۴»

(کوروش داوری)

ابتدا قدرنسبت را به دست می آوریم:

$$\frac{a_8}{a_3} = \frac{729}{3} \Rightarrow \frac{a_1 r^7}{a_1 r^2} = 243 \Rightarrow r^5 = 3^5 \Rightarrow r = 3$$

$$a_1 r^2 = 3 \Rightarrow a_1 (3)^2 = 3 \Rightarrow a_1 = \frac{3}{9} = \frac{1}{3}$$

جمله دوم برابر است با:

$$a_2 = a_1 r = \frac{1}{3} \times 3 = 1$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرفطی، صفحه های ۷۴ تا ۷۹)

۲۴۵- گزینه «۴»

(امیر زراندوز)

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d), a_{10} = 43$$

$$S_9 = 207 \Rightarrow 207 = \frac{9}{2}(2a_1 + (9-1)d)$$

$$\Rightarrow 414 = 18a_1 + 72d \xrightarrow{+18} 23 = a_1 + 4d$$

$$\begin{cases} a_1 + 4d = 23 \\ a_1 + 9d = 43 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -a_1 - 4d = -23 \\ a_1 + 9d = 43 \end{cases} \Rightarrow 5d = 20 \Rightarrow d = 4$$

$$a_1 + 4d = 23 \Rightarrow a_1 + 4 \times 4 = 23 \Rightarrow a_1 + 16 = 23 \Rightarrow a_1 = 7$$

$$\Rightarrow a_7 = a_1 + 2d = 7 + 8 = 15$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۹۱ تا ۷۲)

۲۴۶- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

ابتدا جمله اول و سپس مجموع جملات را به دست می آوریم:

$$a_{35} = 150, d = 3$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$a_{35} = a_1 + (34)3$$

$$150 = a_1 + 102 \Rightarrow a_1 = 150 - 102 = 48$$

$$S_{35} = ? : S_n = \frac{n}{2}(a_1 + a_n)$$

$$S_{35} = \frac{35}{2}(48 + 150) = \frac{35}{2} \times 198 = 3465$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فطی، صفحه های ۹۱ تا ۷۲)

۲۴۷- گزینه «۱»

(معمد ابراهیم توزنده یانی)

$$a_1^2 + a_3^2 + a_5^2 = a_2^2 + a_4^2 + a_6^2 + 2$$

$$\Rightarrow a_1^2 - a_2^2 + a_3^2 - a_4^2 + a_5^2 - a_6^2 = -2$$

$$\Rightarrow (a_1 - a_2)(a_1 + a_2) + (a_3 - a_4)(a_3 + a_4) + (a_5 - a_6)(a_5 + a_6) = -2$$

$$\Rightarrow (a_1 - a_2)(a_1 + a_2) + (a_3 - a_4)(a_3 + a_4) + (a_5 - a_6)(a_5 + a_6) = -2$$

$$\Rightarrow 5(a_2 + a_1) + 5(a_4 + a_3) + 5(a_6 + a_5) = -2$$

علوم و فنون ادبی (۳)

(سپار غلامپور)

۲۵۱- گزینه «۴»

در این گزینه ایهام وجود دارد نه ایهام تناسب.

بو: ۱- به معنی رایحه و ۲- امید و آرزو که در هر دو معنی قابل قبول است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مدام ۱- به معنی همیشگی که در این معنی قابل قبول است.

۲- نوعی شراب که در این معنی با بزم و قدح تناسب دارد.

گزینه «۲»: مهر ۱- عشق ۲- خورشید که در این جا مد نظر نیست و با

کلمه «مه» تناسب دارد.

گزینه «۳»: ۳- تار ۱- تاریک ۲- تار مو که در این جا مد نظر نیست و با زلف

تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

(کاظم کاظمی)

۲۵۲- گزینه «۴»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صفا: ۱- یکرنگی و صمیمیت ۲- نام مکانی در مکه / خلیل: ۱-

دوست صادق ۲- لقب حضرت ابراهیم (ع) (۲ مورد)

گزینه «۲»: دوات: ۱- داروی تو ۲- مرکب و جوهر (۱ مورد)

گزینه «۳»: سیه‌دل: ۱- نامهربان و بی‌رحم ۲- صفت چشم (که وسط آن

سیاه است) / مردمان: ۱- افراد ۲- مردمک‌های چشم (۲ مورد)

گزینه «۴»: مقام: ۱- مکان و جایگاه ۲- پرده موسیقی / آهنگ: ۱- نغمه ۲-

قصه / حجاز: ۱- سرزمین عربستان ۲- یکی از دوازده مقام موسیقی / راه:

۱- طریق ۲- نغمه و پرده موسیقی / عراق: ۱- کشور عراق ۲- مقامی در

موسیقی / راست: ۱- مستقیم ۲- یکی از هفت دستگاه موسیقی ایرانی (۶

مورد)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۹ و ۹۰)

(کتاب آبی)

۲۵۳- گزینه «۳»

«باز» ایهام تناسب دارد: ۱- دوباره ۲- نوعی پرنده شکاری که در این معنا با

کلمات «چنگال»، «مرغ» و «هما» تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

$$5(a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6) = -2$$

$$\Rightarrow a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 = -\frac{2}{5}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۲۴۸- گزینه «۳»

(معمربراهیم توزنده‌بانی)

در دنباله $a_n = 2n - 1$ جمله اول برابر ۱ و جمله دوم برابر ۳ است، پس اختلاف مشترک ۲ است:

$$\frac{2}{a_1 a_2} + \frac{2}{a_2 a_3} + \dots + \frac{2}{a_{12} a_{13}} =$$

$$\frac{d}{a_1 a_2} + \frac{d}{a_2 a_3} + \dots + \frac{d}{a_{12} a_{13}}$$

$$= \frac{a_2 - a_1}{a_1 a_2} + \frac{a_3 - a_2}{a_2 a_3} + \dots + \frac{a_{13} - a_{12}}{a_{12} a_{13}}$$

$$= \frac{1}{a_1} - \frac{1}{a_2} + \frac{1}{a_2} - \frac{1}{a_3} + \dots + \frac{1}{a_{12}} - \frac{1}{a_{13}}$$

$$= \frac{1}{a_1} - \frac{1}{a_{13}} = \frac{1}{1} - \frac{1}{2(13) - 1} = 1 - \frac{1}{25} = \frac{24}{25}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۸)

۲۴۹- گزینه «۱»

(اسماعیل میرزایی)

$$S_n = 2n^2 - n$$

$$S_7 = a_1 + a_2 = 2(7)^2 - 7 = 6$$

$$\Rightarrow a_1 = S_1 = 2(1)^2 - 1 = 1$$

$$\frac{a_1}{a_2} \Rightarrow a_2 = 5 \Rightarrow d = 5 - 1 = 4$$

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$\Rightarrow a_n = 1 + (n-1)4$$

$$\Rightarrow a_n = 1 + 4n - 4 \Rightarrow a_n = 4n - 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۸)

۲۵۰- گزینه «۲»

(معمربهرایی)

با توجه به آن که $a_1 = 2$ و $a_4 = 54$ است، بنابراین:

$$\frac{a_4}{a_1} = \frac{a_1 r^3}{a_1} = r^3 \Rightarrow r^3 = \frac{54}{2} = 27 \Rightarrow r = 3$$

$$\Rightarrow a_5 = a_1 r^4 = 2 \times 3^4 = 2 \times 81 = 162$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۸)

۲۵۴- گزینه «۴»

(یاسین مهربان)

در این بیت، فردوسی توصیفی اغراق آمیز از بزرگی لشکر کاووس شاه ارائه داده است: از زیادی افراد لشکر کاووس، کوه و صحرا دیگر مشخص نبود و در همجا، سربازان سپاه او بودند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: توصیفی است از این که سپاه از دشت، به سمت دریا رفتند.

گزینه «۲»: توصیفی از تجهیز اسب‌های سپاه به افسار و زهرآگین کردن نوک نیزه‌ها است که هیچ اغراقی در آن دیده نمی‌شود.

گزینه «۳»: توصیفی است از آن که فیل‌ها دور تا دور سپاه ایستاده‌اند و همانند حصار از مرکز سپاه محافظت می‌کنند و توصیفی اغراق آمیز نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۵۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

«رود» ایهام دارد: ۱- رودخانه ۲- نام نوعی ساز

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۱)

۲۵۶- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

اغراق: آتش در عالم زدن، ایهام: درنگیرد (۱- تأثیر نکردن ۲- شعله‌ور نشدن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاقد اغراق

گزینه «۳»: فاقد ایهام (ایهام تناسب دارد)

گزینه «۴»: فاقد اغراق

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۸ تا ۹۰)

۲۵۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

شاعر در لطافت و نازکی بدن یار اغراق کرده است.

آرایه‌های سایر ابیات:

گزینه «۱»: مصراع اول بیت لفّ و نشر مرتب دارد.

گزینه «۳»: «دشمن» و «دوست»، «مست» و «مستور» تضاد دارند.

گزینه «۴»: «مالک دینار» ایهام دارد: ۱- اسم فردی ۲- صاحب ثروت

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۵۸- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: اغراق: کوه از غصه چون پر کاه شدن

گزینه «۳»: اغراق: زیبایی معشوق

گزینه «۴»: اغراق: بوی عطر باعث بیدار شدن انسان می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۲۵۹- گزینه «۴»

(فرهاد علی‌نژاد)

در بیت «ب»، عشق، مس وجود سعدی را به زر (طلا) بدل کرده است و این چنین او را کمال بخشیده است. در بیت «د» نیز، عاشقی که جانش را به پای معشوق ریخته، مقامی والا در حد ستاره عیوق دارد.

تشریح دیگر ابیات:

بیت «الف»: سعدی در این بیت از سختی‌های راه عشق و بلاخیزبودن آن می‌گوید.

بیت «ج»: شعر در مدح پادشاه است و می‌گوید که افراد عالی‌مقام از وقتی نفع خدمت کردن به پادشاه را فهمیدند، از جست‌وجوی اکسیر (برای کیمیاگری و رسیدن به طلا) دست کشیدند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۴)

۲۶۰- گزینه «۴»

(فرهاد فروزان‌کیا)

مفهوم کلی ابیات این گزینه، باور نکردن بی‌وفایی یار در آغاز آشنایی است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفهوم کلی بیت نخست، تأکید بر کسب معرفت عرفانی، برای رسیدن به مقام ارشاد خلق است، درحالی‌که در بیت دوم، این امر مورد نکوهش واقع می‌شود.

گزینه «۲»: مفهوم کلی بیت نخست، ریختن دندان‌های رودکی به‌نشانه پیری است، درحالی‌که در بیت دوم این گزینه، فرخی از لب و دندان یار می‌گوید و اینکه می‌خواهد جان را فدای او کند.

گزینه «۳»: مفهوم کلی بیت نخست، آسیب‌دیدن از سرنوشت و باور به قضا و قدر است، اما در بیت دوم این گزینه، سعدی بر این باور است که چون کمان‌دار ازلی از او حمایت می‌کند، تیرهای سرنوشت یک‌به‌یک بی‌اثر می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۹۳)

جامعه‌شناسی (۳)

۲۶۱- گزینه «۴»

(ریضانه امینی)

تشریح گزینه نادرست:

در طول تاریخ، بسیاری از فرهنگ‌ها و جوامع، تفاوت‌های اسمی و نابرابری‌های طبیعی را بهانه‌ای برای نابرابری‌های اجتماعی قرار داده‌اند.

عده‌ای در مخالفت با این نوع برخوردها، همه تفاوت‌ها و نابرابری‌ها را نابرابری اجتماعی می‌پندارند و همه نابرابری‌های اجتماعی را نیز مضر و مخرب می‌دانند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۲۶۲- گزینه «۲»

(ریضانه امینی)

تشریح مورد نادرست:

رویکرد دوم: اندیشمندان اجتماعی که مخالف قشربندی اجتماعی هستند، معتقدند که نابرابری‌های اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست و باید با آن مبارزه کرد. اینان عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. از نظر آنان، مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است، بنابراین برای ایجاد برابری، باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت، مخالفان قشربندی گمان می‌کنند، اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت و به این ترتیب، همگان شرایطی یکسان خواهند داشت.

در این رویکرد، نقطه شروع رقابت یکسان می‌شود اما راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۳، ۷۴، ۷۵ و ۷۶)

۲۶۳- گزینه «۴»

(ریضانه امینی)

تشریح موارد:

- جوامع مختلف برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی راهکارها و راه‌حل‌های مختلفی را در پیش می‌گیرند از جمله:

گرفتن مالیات از اقشار برخوردار

پرداخت یارانه به اقشار کم برخوردار

- برخی جامعه‌شناسان در رویکرد اول، معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. از نظر آنان نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود.

- در رویکرد دوم، عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.

- با اینکه طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی، ضروری می‌دانند اما از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت، یکسان باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

۲۶۴- گزینه «۳»

(ریضانه امینی)

متن تصحیح شده:

در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود و جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند. بدین منظور دولت باید نیازهای ضروری همه افراد را تأمین کند. این رویکرد نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق. طرفداران آن به دنبال برقراری عدالت اجتماعی هستند اما به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۷)

۲۶۵- گزینه «۳»

(ریضانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- در مدل کمونیستی، برابری و در مدل لیبرالی، رقابت مطرح است.

- رویکرد دوم به نابرابری اجتماعی بر آن است که نابرابری‌ها نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان افرادند.

- رویکرد اول به نابرابری اجتماعی بر آن است که قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۶ و ۷۸)

عربی زبان قرآن (۳)

۲۶۶- گزینه «۴»

(علی مفسر/زاده)

«قَدْ يُسَبَّبُ»: گاهی سبب می‌شود، گاهی باعث می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مَشَاكِلَ كَثِيرَةً فِي الْبَيْئَةِ»: مشکلات بسیاری در محیط زیست (رد گزینه‌های ۲ و ۳؛ در گزینه «۲» ترکیب «مشاكل كثيرة» به نادرستی ترجمه شده و در ترجمه فارسی گزینه «۳»، عبارت «فی البيئة» با ترکیب «تَلَوُّثُ الْهَوَاءِ» ترجمه شده که نادرست است و باید بعد از «مشاكل كثيرة» بیاید.) / «يَهْدِدُ نِظَامَ الطَّبِيعَةِ تَهْدِيدًا»: نظام طبیعت را بی‌گمان تهدید می‌کند، قطعاً نظام طبیعت را تهدید می‌کند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) (در اینجا واژه «تهدیداً» مفعول مطلق تأکیدی است و باید به شکل تأکیدی ترجمه شود.) / «أَنْفُسَنَا وَ الْبَيْئَةَ»: خود و محیط زیست (رد گزینه ۲) / «تُرَاقِبُ..... مُرَاقِبَةً كَثِيرَةً»: بسیار مراقبت کنیم (رد گزینه‌های ۱ و ۳) (در اینجا واژه «مراقبه» مفعول مطلق نوعی است و باید با قید «بسیار» ترجمه شود، در گزینه «۳» هم فعل «تراقب» نادرست ترجمه شده است.)

(ترجمه)

۲۶۷- گزینه «۱»

(مرتضی کاظم شیروزی)

«عادت»: بازگشت (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «بعد إعتاقها»: پس از آزادی‌اش / «ما دَعَتْ»: دعوت نکرد (رد گزینه ۳) / «إلى الإسلام»: به اسلام

تکلیف: هنگامی که جمله پیش از «إِلَّا» منفی است و مستثنی منه نیز در آن ذکر نشده است، می‌توانیم عبارت را با لفظ «تنها، فقط» و به صورت مثبت و مؤکد هم ترجمه کنیم. ما دَعَتْ إِلّا: تنها دعوت کرد (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۲۶۸- گزینه «۴»

(پیروز ویدان)

«لَا تُكثِرُوا إِكْتِرَاءً كَثِيرًا»: بسیار زیاده‌روی نکنید (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «الْمُبِيدَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ الَّتِي»: آفت‌کش‌های کشاورزی که / «تَلَوُّثُ»: آلوده می‌کنند (رد گزینه ۲) / «الْمُنْتَجَاتِ الزَّرَاعِيَّةِ»: محصولات یا تولیدات کشاورزی / «لأنها»: زیرا، برای اینکه آن‌ها (رد گزینه ۱) / «مُهَدَّدَةٌ»: تهدیدکننده (رد گزینه ۱) / «نِظَامِ الطَّبِيعَةِ»: نظام طبیعت (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۲۶۹- گزینه «۳»

(مرتضی کاظم شیروزی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مستثنی منه وجود ندارد، بنابراین واژه «فقط، تنها» باید بر سر اسم بعد از إلتا بیاید. (صحیح: فقط دیگران درختانی را کاشتند تا ما از میوه‌هایش بخوریم.)

گزینه «۲»: کان + مضارع = ماضی استمراری. (صحیح: این دو بازیکن وانمود می‌کردند که خوب بازی می‌کنند.) («بودند که» اضافی است.)

گزینه «۴»: پس از «کلّ»، «مأموم» آمده و ترجمه آن «هر رهرویی» است، «نور علمه» به معنای «نور دانشش» است. (ترجمه)

۲۷۰- گزینه «۴»

(پیروز ویدان)

«کشاورزان فقط نهال گردو خواهند کاشت»: الْفَلَاحُونَ لَنْ يَغْرَسُوا إِلَّا فَسِيلَةَ الْجَوْزِ - لَنْ يَغْرَسَ الْفَلَاحُونَ إِلَّا فَسِيلَةَ الْجَوْزِ - الْفَلَاحَانِ لَنْ يَغْرَسَا إِلَّا فَسِيلَةَ الْجَوْزِ (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «در کشتزار وسیعشان»: فِي حَقْلِهِمُ الْوَسِيعِ، فِي حَقْلِهِمَا الْوَسِيعِ (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۲۷۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی - با تغییر)

در صورت سؤال اشاره شده است که «حاجت‌های مردم به شما نعمتی از جانب خداوند است!» که این مفهوم با مفهوم عبارت گزینه «۱»: «همه مردم باید به خاطر شکرگزاری از خداوند به دیگران کمک کنند» تناسب بیشتری دارد.

(مفعوم)

۲۷۲- گزینه «۲»

(پیروز ویدان)

در گزینه «۲»، «المصنع» اسم مکان بوده و به‌صورت «المَصْنَع» صحیح است، همچنین «العامل» اسم فاعل است و باید به شکل «العَامِلِ» حرکت‌گذاری شود.

(فیض محرکات)

فلسفه دوازدهم

۲۷۳- گزینه «۱»

(پیروز ومان)

الإثمَارُ: (میوه دادن) میوه‌های درختان که مردم آن‌ها را می‌خورند. ←
(الأثمَار: میوه‌ها)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: البیئة: (محیط زیست) مکانی که در آن هر مخلوقی زندگی می‌کند.

گزینه «۳»: الحُقُول: (کشتزارها) زمین‌های قابل کشت و درخت کاشتن.

گزینه «۴»: الرِّداء: (روپوش) لباسی بلند و گشاد که آن را روی لباس‌ها می‌پوشیم.

(واژگان)

۲۷۴- گزینه «۴»

(پیروز ومان)

الفَلَّاحانِ: مُسْتثنی منه و محلّ اعرابی آن: فاعل و مرفوع است.

سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: العَمَالُ: مستثنی منه و محلّ اعرابی آن، نائب فاعل برای فعل مجهول و مرفوع است.

گزینه «۲»: مستثنی منه در جمله قبل از إلیّا محذوف است.

گزینه «۳»: کُلُّ: مستثنی منه و محلّ اعرابی آن، مفعول و منصوب است.

(استثاء)

۲۷۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

در این عبارت مستثنی منه حذف شده است، پس فعل منفی را می‌توان مثبت و همراه با لفظ «فقط» یا «تنها» ترجمه کرد. (ما در کارهای روزانه‌مان مشورت نمی‌کنیم جز با خردمندان! ← ما در کارهای روزانه‌مان فقط با خردمندان مشورت می‌کنیم!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۱»: «شیئاً»، در گزینه «۲»: «صوتاً» و در گزینه «۳»: «طَلَب» مستثنی منه هستند.

(استثاء)

۲۷۶- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسی)

علت مخالفت برخی جریان‌های فکری در جهان اسلام با فلسفه این بود که به اعتقاد آن‌ها، عقاید کسانی مثل سقراط، افلاطون و ارسطو با عقاید اسلامی سازگار نیست؛ پس به خاطر داشته باشید ناسازگاری عقاید علت آن است نه خود فلاسفه.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ و ۶۲)

۲۷۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی)

از میان عقول، عقل اول تنها واجب‌الوجود بالگیری است که از واجب‌الوجود بالذات (خداوند) صادر شده است، بقیه عقول با واسطه واجب‌الوجود بالگیری دیگری وجود پیدا کرده‌اند.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه- قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۲۷۸- گزینه «۱»

(نیمه بواهری)

از نظر ملاصدرا ممکن است ما در استدلال عقلی و یا در فهم وحی دچار اشتباه شویم و به نتیجه‌های نادرست برسیم و احساس کنیم میان دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه- قسمت دوم، صفحه ۶۶)

۲۷۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه اسلامی مقارن بوده است، اما پس از نهضت ترجمه بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید. البته فیلسوفان مسلمان دانش فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آراء آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند، اما به این معنا نیست که فارابی و ابن‌سینا سبب پیدایش حیات عقلی در جامعه اسلامی شده باشند.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۴)

۲۸۰- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسی)

بهترین مدینه‌ها، مدینه‌ای است که مردم آن به اموری مشغول و به فضایی آراسته‌اند که در نهایت، آن مدینه را به سوی سعادت رهنمون می‌سازد. فارابی چنین مدینه‌ای را مدینه فاضله می‌نامد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: هر کدام از اعضای مدینه فاضله بر حسب ویژگی‌های خود وظیفه‌ای دارند.

گزینه «۳»: تعقل عالی‌ترین صفت محسوب نمی‌شود.

گزینه «۴»: اتصال رهبر آن به ملک وحی باعث سعادت حقیقی می‌شود.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

تلاشی در مسیر موفقیت

- دانلود گام به گام تمام دروس ✓
- دانلود آزمون های قلم چی و گاج + پاسخنامه ✓
- دانلود جزوه های آموزشی و شب امتحانی ✓
- دانلود نمونه سوالات امتحانی ✓
- مشاوره کنکور ✓
- فیلم های انگیزشی ✓

 www.ToranjBook.Net

 [ToranjBook_Net](https://t.me/ToranjBook_Net)

 [ToranjBook_Net](https://www.instagram.com/ToranjBook_Net)